

BY&HAVN

Idékonkurrence
for Refshaleøen

Præmieringer

BY&HAVN

Idékonkurrence
for Refshaleøen

Præmieringer

Bedømmelsesudvalget og dets faglige rådgivere arbejdede med de indleverede forslag i det gamle Rørværksted Syd

Grundejernes forord

Tak for de mange gode idéer til videreudvikling af Refshaleøen!

Refshaleøen er et helt særligt sted i København, og derfor kræver det også særligt gode idéer, når der snart skal laves planer for videreudviklingen af øen. Derfor er det en stor glæde for os som grundejerne, at der er blevet indleveret hele 75 forslag i Refshaleøens idékonkurrence.

Vi har som grundejere tilrettelagt en udviklingsproces, hvor vi over en to-årig periode gennemfører tre forløb, der skal stå på skuldrene af hinanden – Indspark til Refshaleøen, en idékonkurrence og en strukturplankonkurrence.

Forløbet har til formål at tilvejebringe en samlet plan for områdets videreudvikling, og vi ønsker i den forbindelse at skabe et grundlag for den gode samtale om projektet, hvor alle stemmer i debatten, har mulighed for at komme til orde forud for programmeringen af den kommende strukturplankonkurrence.

I Indspark til Refshaleøen var formatet helt åbent, så det kunne favne alle idéer – fra den meget løse refleksion til den mere gennemarbejdede idé. Imens har afleveringskravene til Idékonkurrencen gjort, at den i højere grad har rettet sig imod et mere fagprofessionelt niveau.

Med konkurrencen har vi ønsket at få alle interesserede i spil med bidrag og idéer til løsninger på nogle af de større udfordringer, der venter, når vi skal udvikle en tæt bydel, som er tydeligt forankret i Refshaleøens nuværende kvaliteter.

Ønsket har i idékonkurrencens fem temaspor været udmøntet i en række centrale, løsningsorienterede spørgsmål, der repræsenterer den bredde, vi har i grundjernes fælles vision, og som hver især er væsentlige for videreudviklingen af området.

Efter gennemlæsning af de indleverede forslag har vi valgt at præmiere en række forslag, der samlet set repræsenterer netop den bredde, der er udtrykt i visionen og konkurrenceprogrammet, og som derfor også fungerer som en god kobling til den næste fase i vores udviklingsproces.

Forslagene rummer bredt set gode idéer og input til funktioner, bygninger og delområder. Der har samtidig været en særlig opmærksomhed på vores fokus på fornyelse, organisering og kuratering af det kreative miljø, inddragelse, klimaansvarlig byudvikling samt muligheden for eksperimenter, når vi videreudvikler Refshaleøen.

Forslagene har ligeledes rejst nogle mere overordnede drøftelser om tilpasning til kontra beskyttelse mod konsekvenser af klimaforandringerne samt om menneskets forhold til naturen.

Næste skridt i udviklingsprocessen bliver udarbejdelse af et konkurrenceprogram for strukturplankonkurrencen, og vi vil i det arbejde lade os inspirere af de mange kvalificerede input og idéer, vi har fået i processen indtil nu.

Strukturplankonkurrencen vil forløbe hen over efteråret 2024, og forventningen er, at vi vil kunne offentliggøre en vinder i første kvartal af 2025.

Vi vil gerne takke alle, der har engageret sig i at udarbejde forslag til idékonkurrencen – vi har studeret og drøftet dem alle grundigt i bedømmelsesudvalget, og vi har med omhu udpeget de forslag, vi mener rummer de bedste idéer og refleksioner til de næste skridt.

Vi udstiller alle forslag i forbindelse med Refshaleøens Idéfestival i slutningen af januar 2024, hvor alle er velkomne, og vi samler alle forslag i et idékatalog, som kan findes på www.refshaleoen.dk

*Refshaleøens Ejendomsselskab og By & Havn
København, januar 2024*

Om idékonkurrencen

Konkurrencens fem temaer

Konkurrencen er gennemført som en åben idékonkurrence fra august til november 2023. Konkurrencen har handlet om at indhente gode idéer og inspiration til videreudvikling af Refshaleøen inden for fem forskellige temaspor, der udspringer af grundejernes fælles vision for Refshaleøen:

- I) Videreudvikling af Refshaleøens kreative miljø
- II) Transformation af Refshaleøens bygninger
- III) Udvikling af Refshaleøens bynatur og biodiversitet
- IV) Udvikling af Refshaleøen som en blandet bydel
- V) Åben kategori

De i alt 75 forslag fordeler sig inden for de fem temaer med 12 forslag under tema I, 12 forslag under tema II, 11 forslag under tema III, 11 forslag under tema IV og 29 forslag under tema V.

Hvis forslagsstiller ikke selv har tilkendegivet, hvilket tema, forslaget fokuserer på, har bedømmelsesudvalget lavet en vurdering af, hvilket tema, der er arbejdet med. I bedømmelsesprocessen er enkelte forslag blevet rykket fra ét tema til et andet, fordi bedømmelsesudvalget har vurderet, at forslaget rummer idéer, der kunne præmieres inden for et andet tema. Dette er kun sket, hvis bedømmelsesudvalget har vurderet, at forslaget samtidig ikke ville blive præmieret under det tema, som forslagsstiller selv havde angivet.

Bedømmelsesudvalget og rådgivere

Forslagene er blevet bedømt på tre bedømmelsesmøder i november 2023 af:

- Pernille Schyum Poulsen, partner, Vandkunsten, fagdommer
- Lars Juel Thiis, stifter, Cubo, fagdommer
- Jes Transbøl, adm. direktør, Refshaleøens Ejendomsselskab
- Claus Hovmøller Jensen, udviklingsdirektør, Refshaleøens Ejendomsselskab
- Carsten Rasmussen, udviklingschef, Refshaleøens Ejendomsselskab
- Rita Justesen, chef for Planlægning & Byrum, By & Havn
- Amanda Ziegler Dybbroe, projektleder, Planlægning & Byrum, By & Havn

Bedømmelsesudvalget har kunnet støtte sig til rådgivning fra:

- Louise Panum Baastrup, udviklingschef, Refshaleøens Ejendomsselskab
- Nikolaj Heltoft, kommunikationschef, Refshaleøens Ejendomsselskab
- Esben Thorlacius, partner, Over Byen Arkitekter, fagekspert ift. transformation
- Rasmus Jessing, byggedirektør, KAB, fagekspert ift. blandet by
- Rasmus Vincentz, administrerende direktør og ejer, Habitats, fagekspert ift. biodiversitet
- Andreas Høegh, projektudviklingschef, DTU-Risø, fagekspert ift. det kreative miljø

Endelig har bedømmelsesudvalget fået input til sin bedømmelse fra henholdsvis Christianshavns Lokaludvalg og Indre By Lokaludvalg.

Bedømmelseskriterierne

Forslagene er bedømt ud fra en helheds-vurdering af følgende kriterier:

- Den rigtig gode idé, som fremhæver Refshaleøens særlige kvaliteter og potentiale
- Kvaliteten af idéen for byudvikling på Refshaleøen i forhold til visionen og et eller flere af de spørgsmål, der er beskrevet i programmet
- Forslagets potentiale for at kunne inspirere forslagsudviklingen i forbindelse med den efterfølgende strukturplan-konkurrence og videre planlægning
- Forslagets evne til at formidle og visualisere den gode idé på en overbevisende måde

Om præmieringen

Idékonkurrencens præmiesum er, som forventet, blevet fordelt på tværs af de fem temaer. De indleverede forslag i den åbne idékonkurrence har imidlertid ikke fordelt sig ligeligt i antal under de fem temaer, og selvom der har været mange gode forslag at vælge imellem generelt, har det ikke været muligt for bedømmelsesudvalget at finde en hovedpræmiering på 60.000 kr. under hvert tema. Til gengæld har bedømmelsesudvalget vurderet, at der inden for nogle af temaerne har været to forslag, der skulle præmieres med en hovedpræmiering på 60.000 kr. Som følge heraf, er fordelingen af præmiesummen heller ikke ligeligt fordelt mellem de fem temaer.

Der er således uddelt to præmier på hver 60.000 kr. under tema I, tre præmier på 30.000 kr. under tema II, en præmie på 60.000 kr. under tema III, to præmier på 30.000 kr. under tema IV og to præmier på 60.000 kr. under tema V. Derudover har bedømmelsesudvalget udpeget en række forslag på tværs af temaerne, der præmieres med 12.000 kr. De enkelte præmieringer og begrundelsen herfor udfoldes i bedømmelsen.

Præmieringen afspejler bedømmelsesudvalgets vurdering af, at det under tema II (Transformation af Refshaleøens bygninger) og tema IV (Udvikling af Refshaleøen som en blandet bydel) har været relevant at præmiere hhv. tre og to forslag med præmiesummen kr. 30.000, idet de til sammen leverer på alle bedømmelseskriterier – hvilket ingen gør alene. Bedømmelsesudvalget vurderer, at forslagene hver især rummer gode idéer og inspiration til den videre udvikling.

Den nævnte rækkefølge af forslagene i bedømmelsesteksten er vilkårlig / ikke udtryk for en prioritering.

Samlet bedømmelse

Bedømmelsesudvalgets generelle bemærkninger på tværs af forslagene

Refshaleøens menneskeskabte landskab har udviklet sig kontinuerligt siden Søbatteriet Lynetten i 1767 blev anlagt ud for Københavns havn. Ad åre er Refshaleøen vokset til et imponerende industrilandskab, og idet anvendelsen nu skal favne byens funktioner, er det en oplagt mulighed for at afprøve, hvordan en ny bydel skal tænkes og videreudvikles. Refshaleøen består af alle de attraktive benspænd, der skal til for at forme en helt særegen landskabs- og bykultur. Refshaleøen er født i vandet, opvokset i historien som skibsværft og har de seneste mere end 25 år udlevet en mere vild udbrøder- og selvstændighedsperiode som et blandet bymiljø, hvor et stærkt og eksperimenterende kreativt miljø er vokset frem. Refshaleøen fremstår nu med specifikke muligheder for nytænkning i kraft af en dybt forankret bygningskultur- arv udformet i dialog med vandets nærhed og Københavnernes brug.

Den store mængde konkurrenceforslag har givet en bred besvarelse af programmets store spørgsmål, og spændvidden er interessant og inspirerende. Nogle af konkurrenceforslagene besvarer alle temaer, men ofte kun med korte præcise nedslag ift. de enkelte temaer. Det er en relevant fremgangsmåde, da alle temaers problematikker ofte er vævet ind i hinanden. Der er mange relevante og ofte skarpe markeringer ift. samtidens behandling af klimatilpasning og bæredygtig byudvikling, og det er et gennemgående træk i besvarelserne, at omtanken for de næste processers både hastighed og udformning ligger mange forslagsstillere på sinde.

De fleste forslagsstillere er enige om vigtigheden og værdierne i det efterladte industrilandskabs kulturarv. Enkelte forslagsstillere så dog helst de store sektionshaller fjernet, og som mere konkrete byudviklingsforslag var det interessant, at flere mener, at karréformer lig Københavns brokvarterer stadig er fremtiden – også på Refshaleøen.

Vandet er en af vores vigtigste ressourcer, og netop på Refshaleøen dominerer relationerne til havet og vandfladen. Det er dog få forslag, der forholder sig til vandet, også som formgivningsressource, og lader det påvirke byudviklingen i sammenhæng med bynaturen og biodiversitetens behandling.

Den største gruppe besvarelser findes i tema V, den åbne kategori, og her findes både omfattende forslag, der typisk kombinerer et eller flere temaer, og særligt specifikke besvarelser på et måske overset mindre emne. Og det er også i den åbne kategori, at de mest radikale forslag findes – som vigtige strukturelle idéer og overvejelser for den kommende udvikling af Refshaleøen.

Vurdering af de præmierede forslag

Refshaleøens kreative miljø

Generelle bemærkninger til temaet

Der er 12 forslag under Tema I 'Refshaleøens kreative miljø'. Forslagsstillerne blev bedt om at svare på mindst en af de to udfordringer formuleret i programmet:

- Ideer til hvordan det kreative og kulturelle miljø, der kendetegner Refshaleøen i dag, kan være en del af og udvikles sammen med den fremtidige, tætte bydel og være med til at sikre, at der findes et attraktivt miljø og byliv allerede fra de første etaper.
- Idéer til, hvordan vi fornyer den særlige identitet, Refshaleøen har i dag, så området fortsat er spændende og nyskabende. Hvad er det for grundlæggende kvaliteter, der skal arbejdes videre med og hvilke nye funktioner skal lægges til?

Forslagene under tema 1 er ret forskellige, og forslagsstillerne har grebet opgaven an på mange forskellige måder.

Overordnet set falder de fleste forslag dog inden for to 'hovedtyper': Den ene type af forslag kredser om organisering, proces og inddragelse af bl.a. de eksisterende aktører. Den anden type af forslag fokuserer på mere konkrete idéer til et fysisk sted. Nogle foreslår nye funktioner og bruger dele af de eksisterende bygninger i forskelligt omfang eller karakteristiske dele af uderummene. Andre har fokus på at skabe nye rum til det kreative miljø.

De forskellige idéer har beriget diskussionen af nye funktioner, brugen af de eksisterende bygninger, og hvordan det nuværende kreative miljø kan suppleres både fysisk og indholdsmæssigt. Idéerne har også bidraget til bedømmelsesudvalgets diskussioner om placeringen af de publikumsorienterede faciliteter, så der skabes 'kritisk masse' og synergi mellem de respektive tilbud, samtidig med at byen blandes med forskellige funktioner på en hensigtsmæssig måde.

De forskellige forslag har givet et godt afsæt for bedømmelsesudvalgets diskussion om involvering og hvilke målgrupper, der er vigtige at involvere. Diskussionen om involvering handler således både om de respektive aktører, det indhold de leverer, de fysiske rum de befolker, og de krav som involveringen stiller til den kommende proces omkring udviklingen af området. Endelig er der flere af forslagene, som beskæftiger sig med de økonomiske forudsætninger for det kreative vækstlag, som det er vigtigt at have sig for øje, hvis man skal sikre, at disse også kan finde plads i den kommende videreudvikling af Refshaleøen.

Ikke alle forslag svarer direkte på et af spørgsmålene, men samlet set er temaet belyst bredt af de indkomne forslag. Der er valgt to forslag, der præmieres hver med 60.000 kr.: Ét, som er det mest overbevisende af 'organiseringsforslagene' – forslaget 'Fra Tænketank til Handle-tank'. Og et af de 'konkrete' forslag – forslaget 'Københavns Maritime Park'.

Derudover præmieres fire forslag med hver 12.000 kr. for enkeltstående idéer, som bedømmelsesudvalget finder kan bidrage til den kommende diskussion om strukturplanen.

Fra Tænk tank til Handletank (60.000 kr.)

Forslagsstiller foreslår først og fremmest, at det kræver nøje omtanke, før man sætter udviklingen i gang på Refshaleøen. Forslaget rummer et meget tydeligt ønske om, at tempoet sættes ned, så vi kan nå at tænke os om. Og igangsætningen skal ifølge forslagsstilleren støtte sig til tre dogmer: Intet forlader øen, fortid skal farve fremtid og etablering af frizoner til permanent midlertidighed. Og når startskuddet lyder, skal processen være en iterativ videreudvikling, dvs. at man i fremdriften hele tiden skal reflektere over de indsigter, de forskellige afprøvninger skaber.

Forslagets titel, 'Fra Tænk tank til Handletank', dækker over det synspunkt, at der tales meget om at bevare og udnytte bygningskulturarven, men meget lidt omsættes til handling, idet developere ofte får for frie hænder. Fortidens bygninger og anlæg skal i stedet ses som et forpligtende bånd mod en for hurtig udvikling. Forslagsstiller ønsker således, at de eksisterende sektionshaller i kraft af deres volumener gøres til testhaller for afprøvninger af boformer etc., som udtryk for en aktiv 'handle-tank', der agerer bottom-up, men som styres og understøttes af en top-down organisering, så de erkendelser, afprøvningerne skaber, kan implementeres i de permanente løsninger, der udvikles.

Forslaget præmieres for de fine reflekterede overvejelser om de kommende processer efter konkurrencen frem mod realiseringen af Refshaleøen som et 'ærkekøbenhavnsk' bykvarter. Forslaget kommer endvidere med et inspirerende bud på, hvordan man med et organisatorisk greb kan skabe den fornødne tid og plads til at videreudvikle det kreative miljø.

Forslaget er udarbejdet på en kommunikativt overbevisende måde med en fin og enkel grafik, der fremhæver og tydeliggør hovedpointerne bag idéen – kom nu i gang, men langsomt!

FRA 'TÆNKETANK' - TIL 'HANDLETANK'

Strategi for iterativ videreudvikling og fastholdelse af kulturen på Refshaleøen

1 Intet forlader øen!

En top-down og bottom-up strategi, der skaber udvikling af det eksisterende kulturelle miljø.

1. Der udvikles et fundament af fly og mennesker, som støtter eksisterende systemer og aktiviteter, der kan udvikle sig og tilføje nye projekter, der støtter eksisterende miljø.
2. Aktiviteterne kan være af typiske projekter, samarbejdsprojekter eller kulturrelativt.
3. Aktiviteterne er organiseret i en samarbejdsstruktur, som støtter eksisterende aktiviteter, der er i stand til at udvikle sig og tilføje nye projekter, der støtter eksisterende miljø.

2 Fortid skal farve fremtid!

Et forpligtende berådgivning for udviklingen, som sikrer fortsat eksistens, identitet og kreative miljø i den nye tætte bydel.

1. Udviklingen berådgives og er et produkt af eksisterende aktiviteter, som er i stand til at udvikle sig og tilføje nye projekter, der støtter eksisterende miljø.
2. Aktiviteterne berådgives i en samarbejdsstruktur, som støtter eksisterende aktiviteter, der er i stand til at udvikle sig og tilføje nye projekter, der støtter eksisterende miljø.
3. Aktiviteterne berådgives i en samarbejdsstruktur, som støtter eksisterende aktiviteter, der er i stand til at udvikle sig og tilføje nye projekter, der støtter eksisterende miljø.

3 Frizoner til permanent midlertidighed!

Udpejning af byggefeltet til midlertidige aktiviteter som fastholdelse og eksperimentering, levende og kreative miljø permanent.

1. Der udvikles frizoner, som er midlertidige aktiviteter, der støtter eksisterende miljø og aktiviteter, der er i stand til at udvikle sig og tilføje nye projekter, der støtter eksisterende miljø.
2. Frizonerne er organiseret i en samarbejdsstruktur, som støtter eksisterende aktiviteter, der er i stand til at udvikle sig og tilføje nye projekter, der støtter eksisterende miljø.
3. Frizonerne er organiseret i en samarbejdsstruktur, som støtter eksisterende aktiviteter, der er i stand til at udvikle sig og tilføje nye projekter, der støtter eksisterende miljø.

Indflykning

Hvordan skaber vi det amerikanske Refshaleøen?

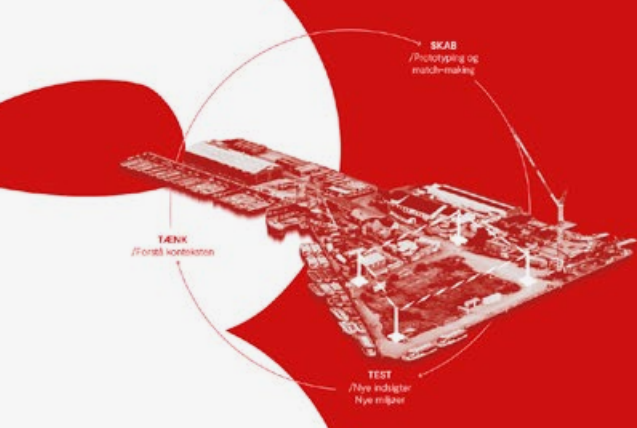
De amerikanske byer er kendte for deres industrielle og kreative miljøer, og Refshaleøen er et godt eksempel på dette. De amerikanske byer har et stort antal kreative virksomheder og kunstnere, der har flyttet til byen for at arbejde og bo. Dette er et resultat af den amerikanske økonomi og den amerikanske kultur.

Med andre ord bliver projekterne ofte forløst fra selvbetjente og fastholdelse af kulturen. Dette formidler projekterne og sikrer, at de amerikanske byer har et stort antal kreative virksomheder og kunstnere, der har flyttet til byen for at arbejde og bo.

Vi kan lære meget af den amerikanske byer og deres kreative miljøer. Dette kan være en inspiration til, hvordan vi kan udvikle Refshaleøen til en kreative bydel.

Projekterne har været et succesfuldt eksempel på, hvordan man kan udvikle Refshaleøen til en kreative bydel.

I processen af matchning mellem kreative aktører og Refshaleøen, der er et stort antal kreative virksomheder og kunstnere, der har flyttet til byen for at arbejde og bo.

BRUN-halvøen som platform for afprøvninger

Udviklingsområder 'hendes' fra permanent byggefeltet og projekter prototypes inden de implementeres inde i bydelen

Midlertidige projekter i Refshaleøens eksperimentelle og flytter ud i den nye tætte bydel

REFERENCEPROJETER

Institut for X - kreative frizoner i Aarhus
Et kreativt miljø udviklet i et samarbejde mellem X og Aarhus Kommune. Zonen er fastholdt og dens formidling af aktiviteter og projekter sikrer, at den er i stand til at udvikle sig og tilføje nye projekter, der støtter eksisterende miljø.

NDGM - kulturværft i Amsterdam
Een succesfuldt eksempel på, hvordan man kan udvikle Refshaleøen til en kreative bydel.

Københavns Maritime Park (60.000 kr.)

'Københavns Maritime Park' er et konkret forslag til en samling af forskellige maritime funktioner på det gamle søfort Lynetten på Refshaleøens nordvestlige yderspids. Forslaget rummer idéen om at skabe et samlingssted for maritim uddannelse og rekreation med fokus på unge. Forslagsstiller ønsker at skabe et sted, der kan danne bro mellem havet og byen, som kan tiltrække folk med interesse for det maritime og skabe aktivitet i havnen.

Forslaget beskriver, hvordan den maritime park kan og skal styrke erhvervsuddannelserne – også for de unge, hvor uddannelse ikke er et første valg. Forslaget taler i det hele taget for at få flere unge til at interessere sig for 'det blå Danmark' og den grønne omstilling.

Forslaget peger på en bred vifte af programmer: Skole, formidlingsfaciliteter, museum, cafe, værksteder, maritim kontor-hub, plads til en vifte af bådtyper, plads til Georg Stage og besøgspladser til verdens tall ship- skoleskibe m.v. Funktionerne er placeret i de eksisterende bygninger og de grønne jordformationer, der tidligere var kanonstillinger. Det foreslås, at nogle af de nedrevne bygninger kan genopføres og i øvrigt ellers suppleres med røde træhuse, som også allerede findes på stedet i dag.

Bedømmelsesudvalget ønsker at præmiere forslaget 'Københavns Maritime Park', fordi det meget overbevisende peger på muligheden for at skabe en interessant og mangefacetteret ramme om et maritimt liv på et meget oplagt sted på Refshaleøen. Forslaget har åbenlyse og forståelige kvaliteter og har som et af de få bud i den samlede konkurrence konkret fat i vandet, kajkanten og i potentialet for livet mellem land og vand. Det maritime liv har betydet meget for Refshaleøen historisk, og det er en væsentlig del af Refshaleøens fortælling. Der er ikke så mange steder i havnen eller på Refshaleøen i dag, hvor et mere traditionelt maritimt liv er synligt og kan udfolde sig.

Bedømmelsesudvalget ser det som en kvalitet at få det maritime liv med som en del af Refshaleøens øvrige rekreative og kulturelle programmer og tilbud. Sejlads og skibe taler bredt til alle aldersklasser og typer af mennesker. Det er interessant med det håndværks- og uddannelsesmæssige perspektiv, der rummer store muligheder for videreudvikling, og som kan være med til at løfte en relevant samfundsproblematik. Det er vigtigt, at vi kan få mere viden om havet og vores forhold til det.

KØBENHAVNS MARITIME PARK

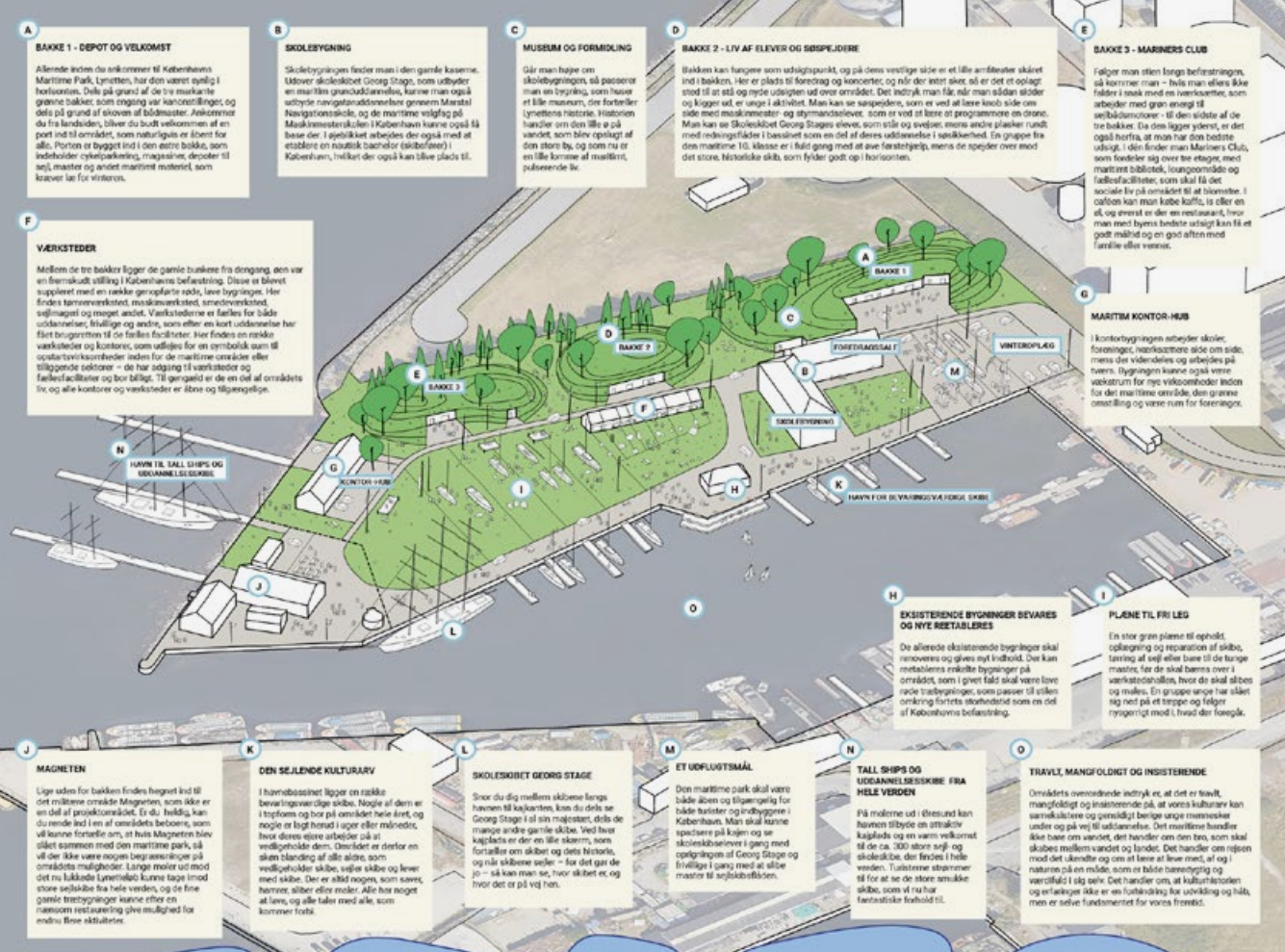
Samlingssted for uddannelse, ungeliv og iværksætteri

På Refshaleøens yderspids finder man det gamle søfort Lynetten, som efter opførelsen som i 1760'erne efterhånden er blevet en del af først Refshaleøen og siden har fået renoveringsanlægget Lynetten bygget til. Det gamle militære anlæg findes dog stadig på plads. Dette forslag handler om at bruge dette anlæg til en maritim park, hvor uddannelse, rekreative formål og ungeliv skaber liv og aktivitet og samtidig danner en bro mellem byen og det hav, som både før og nu er fundamentet for storbyen København.

En maritim park vil bidrage til den grønne omstilling, styrke erhvervsuddannelsen – også for uddannelsesrettede unge, styrke frivillighed og lokalt engagement samt sikre, at København også i fremtiden har smukke historiske skibe i haven til glæde for både turister og indbyggerne.

Centret vil kunne give rekreativitet til Det Blå Danmark og til den grønne omstilling. Det vil skabe liv i byen og være et samlingspunkt for maritim interesse, og samtidig kan det gøre unge under uddannelse glade og kløgere til gavn for os alle.

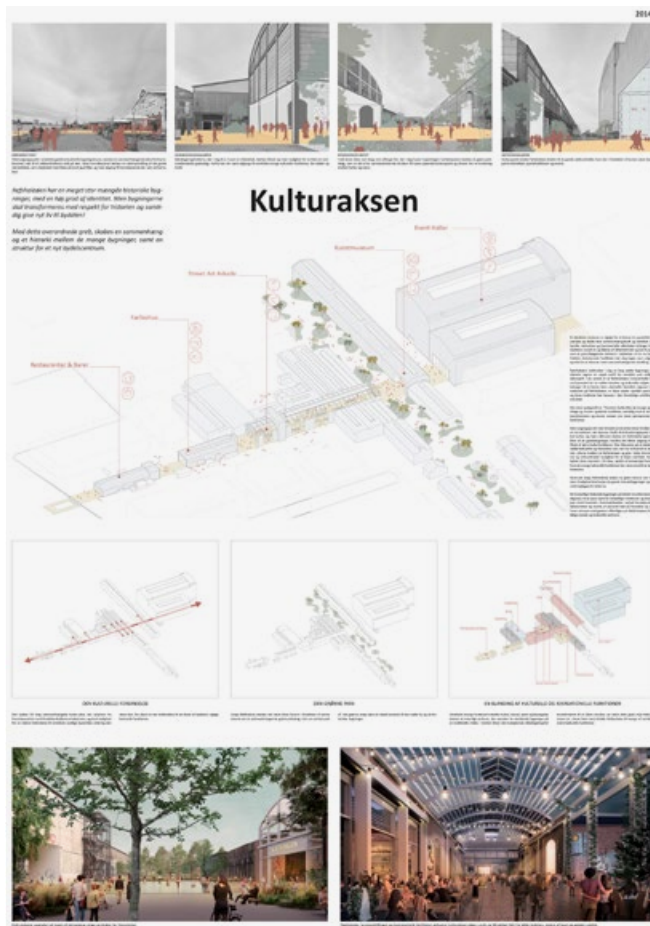
Tanken er at oprette et maritimt center, hvor uddannelse til de blå erhverv, maritim kulturformidling og frivilliges arbejde med den materielle og immaterielle sejlskibs kulturarv kan samles og styrke hinanden og dermed styrke hele (Det Blå) Danmark.

Kulturaksen (12.000 kr.)

Kulturaksen er et konkret forslag med en hovedidé om at danne et stort samlende kryds, der skal fungere som en form for centrum og skabe et hierarki i den store mængde af eksisterende bygningsmasse. Det ene ben i krydset foreslås som et åbent forbindelsesstrøg mellem en række af Refshaleøens eksisterende industribygninger fra Rørværkstedet og kajkanten i vest til sektionshallerne i øst. Det andet ben placeres langs Refshalevej, der omdannes til et grønt parkstrøg. Krydset ses som en krydsning mellem kultur og natur. I det kulturelle strøg kan man bevæge sig fra bygning til bygning, der rummer forskellige kulturelle og rekreative tilbud. I skibsbygningshallen laves en slags åben arkade med streetart og streetfood.

Forslaget præmieres for at sætte fokus på en væsentlig diskussion, der handler om hvor og hvordan man skal placere øens fremtidige udadvendte publikumsorienterede programmer og det kreative miljø. Forslaget peger på at samle og koncentrere for at skabe synergi og energi. Det har givet anledning til en række gode diskussioner i bedømmelsesudvalget, der overordnet har været enige i forlagets tese om nødvendigheden af at koncentrere det udadvendte offentlige liv i bred forstand og på en måde, hvor det kommercielle og kreative kan understøtte hinanden. Dog har der også har været tvivl om den meget 'velordnede' og arkadeagtige karakter, som det fysiske greb peger på, og som i bedømmelsesudvalgets øjne ikke helt rammer Refshaleøens 'hemmelige' og sammensatte karakter, hvor man mere 'ustyret' kan gå på opdagelse.

Lav et laug!

(12.000 kr.)

Forslaget er første del af en sammenhængende besvarelse af alle konkurrencens temaer, der således søger en gentænkning af hele tilgangen til udviklingen af Refshaleøen under de fem temaer: Reorganisér, Revitaliser, Regenerér, Remiks og Reguler.

Under første tema ønsker forslagsstiller som en del af videreudviklingen af Refshaleøens kreative miljø en reorganisering af projekttilgangen via et nyoprettet laug, der på tværs af kommercielle, kulturelle og rekreative kræfter skal sætte scenen for fremdriften 'for at fastholde og opbygge værdi over tid'. De mange kreative erhverv på stedet skal udgøre basen i den fremtidige udvikling og dermed kunne trække tråde tilbage i tiden.

De kreative erhverv skal fastholdes ved at introducere en bylivsskat, der på basis af andels-tanken skal være med til at opbygge et rigt og varieret byliv – et byfællesskab mellem beboere, handelsdrivende, kultur og erhverv.

Forslaget er et velformuleret konkurrencebidrag. Fokuseringen på reorganiseringen gennem laugstanken, rækker både tilbage og frem i tiden. Laugets historiske tråde er vigtige elementer i at fastholde de kreative kræfter, men også virkningen af at sikre den lille aktør i den fremtidige plan, så de store skal hjælpe til med at betale for de små. Her er bylivsskatten en interessant ide, som kan understøtte konkrete aktiviteter og det kreative vækstlag, der søger rimelige atelierer og brugskvadratmetre.

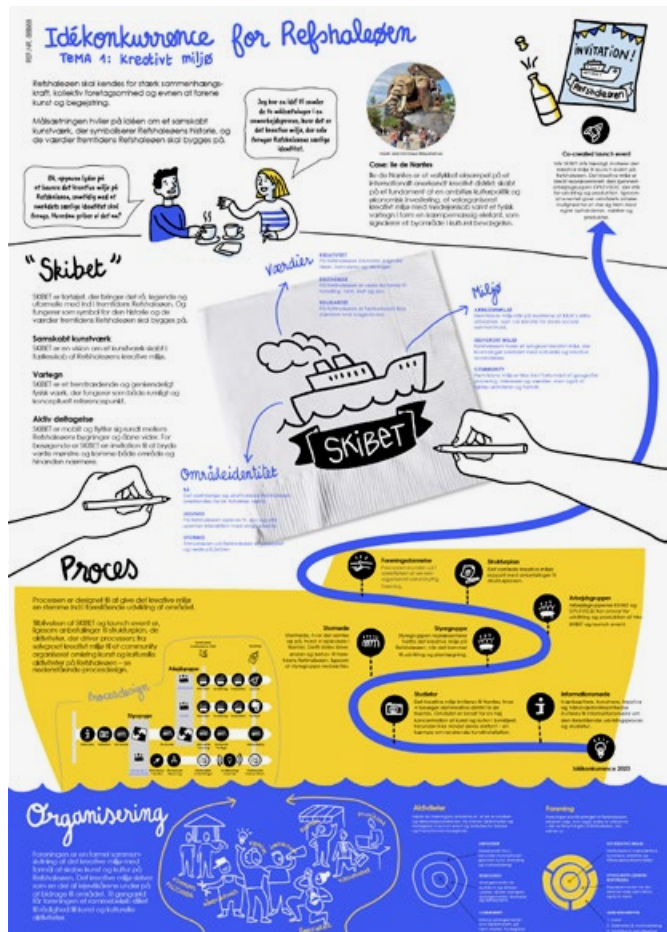
Skibet (12.000 kr.)

Forslaget søger at finde den rigtige proces for at favne det kreative miljø på Refshaleøen. Forslaget skitserer både former for organisering og proces, og i procesforløbet introduceres tanken om Skibet.

I forslaget er Skibet en metafor for den nye bydel, der er på vej på en særlig rejse. Samtidig er Skibet også en metafor for det sammenhold, der skal præge Refshaleøen. Skibet skal være et mobilt sted, som man kan flytte rundt i takt med bydelens successive udvikling og forvandling. Forslaget lader således Refshaleøens strukturelle procesforløb munde ud i udviklingen af en almennyttig forening, som skal organisere Refshaleøens fremtidige aktiviteter som område- og på en fællesskabsudviklende måde.

Forslaget præmieres primært for den gode tanke og idé om Skibet som det fine billede på det sted, som Refshaleøen potentielt skal etablere på et givent tidspunkt – et 'udstillingsvindue' for Refshaleøens udvikling, hvor man kan søge alle slags oplysninger om den nye bydel i København. Og netop idéen om Skibet er selvfølgelig oplagt på det gamle B&W-værft, hvor vandets nærhed er mærkbart alle steder. Et skib ejer også den midlertidighed i karakter, som et sådant udstillingssted skal rumme. Et flytbart eksperimentarium.

Hvorvidt Skibet bogstaveligt skal finde en form, hvor det kan sejle rundt langs bassiner og kajkanter, eller om der er tale om en mere abstrakt landstruktur, er dog ikke fastlagt eller uddybet.

Fra dyb data til dynamisk bydel (12.000 kr.)

Forslagsstiller har med AI som metode undersøgt diverse databaser og sociale medier og herigennem kortlagt et særligt billede af Refshaleøen som sted. Den indsigt, datagrundlaget frembringer, ses som en mulighed for at få en dybere indsigt i borger- og brugerperspektivet. Hvordan bruges og formidles Refshaleøen i dag? Visualiseringer mv. udtrykker denne registrering i AI Prompts som følge af data og er en række fabulerende billeder relateret til det overordnede tema. Forslagets besvarelse af tema I er netop en del af en større besvarelse af alle konkurrencens temaer, hvor fremgangsmåden har været den samme ved alle temaer: At benytte kunstig intelligens som base for strategisk byplanlægning til at forme projektet gennem det nødvendige datagrundlag.

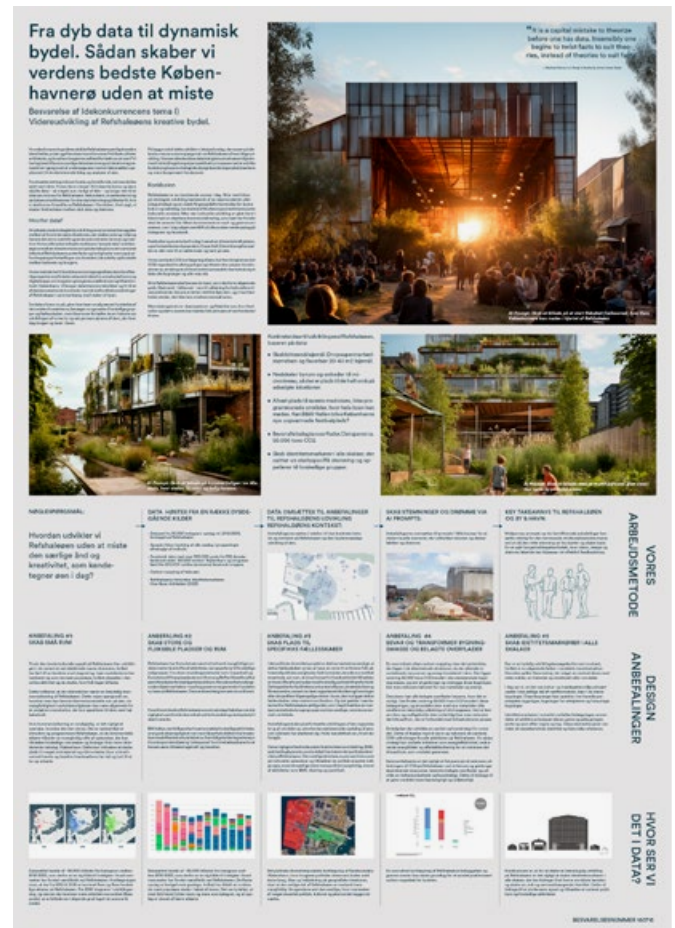
Visionen udfoldes dels i form af fem design-anbefalinger og som 'drømmende' visualiseringer skabt af AI. Anbefalingerne handler f.eks. om at være opmærksom på at skabe plads til meget små billige lejemål, så der bliver ved med at være mulighed for at mindre ikke kommercielle aktører kan være en del af Refshaleøen. En anden anbefaling peger på, at det er vigtigt at bevare de store rum og de store flader for at skabe plads til events, der tiltrækker meget diverse grupper.

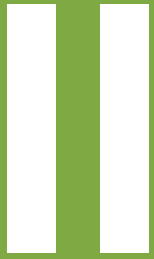
Forslaget præmieres for dets ærlige og tydeligt kommunikerende bud, der kan starte mange principielle og interessante diskussioner om, hvordan der etableres et datasikkert grundlag for den videre bearbejdning frem mod en strukturplan.

Forslagets grundige metodemæssige tanker og idéer er glimrende illustreret, og der er fuld ærlighed om benyttelsen af AI. Konkurrenceforslaget er, som et af de første konkrete resultater af gennemført AI-generering, informativt og nyskabende. Også selv om forslaget i dette tema samtidig bærer præg af et 'human touch' i en herlig meget analog retouchering.

Forslagets billedgenerering er således sket ud fra datainput, hvilket kan vække mange frugtbare diskussioner om, hvorvidt det er godt, at vi skaber fremtidens billedvisioner ud fra fortidens observationer.

De algoritmer, der styrer en udvælgelse i AI, er afhængige af de input, som etableres, så karakteren af, hvor dyb denne datagenerering er, vil altid forudsætte en tolkning. Forslaget peger dog alligevel på flere interessante observationer.

Transformation af Refshaleøens bygninger

Generelle bemærkninger til temaet

Der er 12 forslag under Tema II 'Transformation af Refshaleøens bygninger'. Forslagsstillerne blev bedt om at svare på mindst en af de to udfordringer formuleret i programmet:

- Idéer til, hvordan eksisterende bygninger på Refshaleøen med bymæssig og arkitektonisk kvalitet kan transformeres til nye anvendelser under hensyntagen til økonomi, klimaaftryk og genanvendelse af materialer.
- Idéer til, hvordan eksisterende bygninger og nyt byggeri kan forenes i en tæt blandet bydel, så mødet formidles med respekt for den iboende historie, og der skabes høj arkitektonisk kvalitet.

Det har været et gennemgående tema for næsten alle, der har stillet forslag under tema II, at bygningskulturarven i de eksisterende bygninger er særdeles vigtig – det er en del af Refshaleøens DNA. De eksisterende anlæg og bygninger udgør sammen med det liv, der leves på Refshaleøen, grundstenen i Refshaleøens identitet i dag og i fremtiden.

At transformere og genanvende til nye formål har således været et primært mål for mange af forslagene, og de præmierede forslag under dette tema formår også at tilføre nye og inspirerende idéer til de kommende faser. Særligt er der givet idéer til, hvordan det sikres, at den historiefortælling, som bygningsfysikken er udtryk for, sikres i den fremtidige konvertering. Det procesuelle, at forvandlingen ikke sker fra den ene dag til den anden, er også et gennemgående træk i besvarelserne. Det er essentielt, at der sker en vidensopsamling fra hvert projektforsøg, der kan påvirke det næste.

På ovenstående baggrund er det dog svært blandt forslagene at pege på inspirerende og nyskabende idéer til transformationstemaets hovedspørgsmål. Transformation skal ikke ses isoleret til bygninger, men også som spørgsmål til, hvordan vi sikrer de arkitektoniske kvaliteter i mødet med nye funktioner og bygninger, landskabet, og vandets nærhed med tørdokker, bolværker, bassiner etc. kunne også inddrages i denne idéudvikling. Denne vinkel er der dog ikke mange af de indleverede forslag, som har udfordret. Blandt de præmierede forslag er der dog flere originale besvarelser, som fremhæver Refshaleøens bygningsarv og historiske kulturspor.

Refshaleøens ressourcebank (30.000 kr.)

Forslaget foreslår at etablere en ressourcebank på Refshaleøen – som et stort reservoir af materialer. Materialebanken skal dække alt – fra de største haller til det mindste skur. Alt skal genbruges fra banken, når man udvikler de forskellige kvarterer på Refshaleøen.

Ved grafisk at skildre den fysiske 'anatomi' på Refshaleøen bløtlægger forslaget alle bygnings-elementer, vinduer, døre og porte, trapper og ramper, master og spor, og dermed dannes et overblik over, hvad der allerede findes af potentialer.

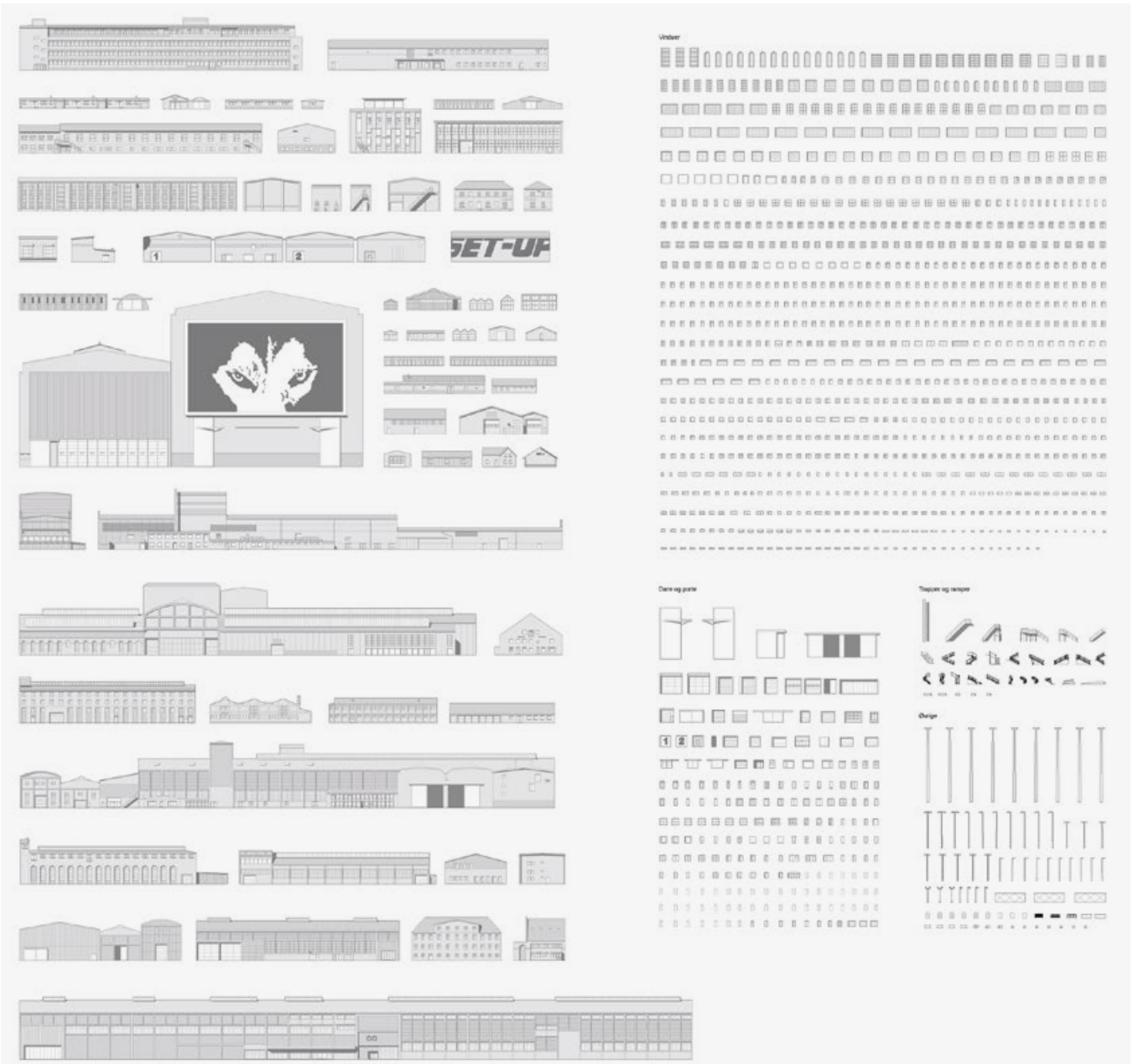
Forslaget refererer tilbage i historien og påviser B&W's ressourcebevidste tilgang ved oprettelsen af et stålværk i 1906, der skulle minimere materialespild. Der argumenteres for, at ressourcebanken skal benyttes kreativt i designprocesserne som et bånd, der kan fastholde Refshaleøens helt særlige identitet og herigennem undgå de generiske bybilleder, der præger særligt de nye havneområder i Danmark.

Forslaget rummer en rigtig god idé – klar og interessant. Forslaget er samtidigt glimrende underbygget gennem interessante historiske studier, selv om det nok ikke lige har været klimaets ressourceproblemer, der har været tanken bag ved B&W's stålværk, nok snarere en generel materialeknaphed og dermed et økonomisk sigte.

Men ressourceforbrugets minimering er stadig en god pointe ift. Refshaleøens fremtid, og på et skibsværft er aptering og komplettering helt naturlige elementer. Hvorvidt de eksisterende bygningselementer alle kan drages ind i en recirkulation ved transformationer, eller som nye elementer i midlertidige byggerier, fremstår dog mindre underbygget.

Det er en særdeles vigtig konklusion, at Refshaleøen skal finde sin egen arkitektoniske vej. Det er nok en retning, som er tro mod Refshaleøens identitet og i tråd med den grønne omstilling, men også en arkitektur der ved at trække på ressourcebanken kan indbygge historien i transformationer og nybyggeri uden at forfalde til romantiseret knopskydning.

Forslagets styrke ligger i særlig grad i den æstetiske grafiske bearbejdning, som intuitivt fremkalder en fornemmelse af stedets skala, kvalitet og karakter som idemæssig grobund for en fremtidig transformationsudvikling.

Refshaleøens Ressourcebank
- Anatomien af det arkitektoniske element.

Refshaleøens eksisterende bygninger er grundstenen i områdets identitet. Dens materialitet, skala, proportioner og placeringer udgør en æstetisk, historisk og i yngste muligheder af den arkitektoniske kulturarv. Derfor er det særligt vigtigt at bevare de særlige historiske kulturarv. Dette forslag bygger videre på visionen om at bevare og transformere alle eksisterende bygninger, og er en opfordring til at tage ressourceløsningen et skridt videre. For anden del beslutter, hvad der skal bevares, transformeres, nybygges og fjernes, er det vigtigt at få et overblik over, hvad vi har - helt ned på elementniveau.

Forslaget er således et supplement til den eksisterende ressourceløsning, dog med særlig fokus på elementernes arkitektoniske potentialer, en opfordring til at vedligeholde det enorme spænd af ressourcer og udvikle en arkitektonisk værditapekse til det videre forløb.

I de følgende afsnit fortæller vi om, det er vigtigt på netop Refshaleøen, hvordan en grundlæggende arkitektonisk analyse kan danne grundlag for designprocessen og hvordan en bevarings- og transformationsstrategi som dette peger for fremtidens Refshaleøen.

Historier?
Der er efterhånden ingen tvivl om, at stedsplacering peger på, at omgivelser af bygningen skal reduseres. Derfor er det vigtigt at arbejde med ressourceløsning på en bredere skala. Netop på Refshaleøen er der særligt god grund til at arbejde med dette dogme.

Det er - og har altid været - i Refshaleøens DNA at optimere ressourceløsningen, minime afslid og tænke i nye og innovative løsninger. Allerede i 1900'erne opførte DSB et såkaldt med fokus på at minimere materialforbruget i forbindelse med nedrivningen.

Sammen ressourceløsbare tilgang skal være drivkraften i den kommende udvikling og være med til at bibeholde det karakteristiske kulturmiljø og udtryk, som har i dag.

Dokumenter & Værk
Opførelsen af et historisk byggeri er et komplekst arbejde, som kræver en grundlæggende arkitektonisk analyse af bygningens historie og betydning. Dette er et arbejde, som kræver en grundlæggende arkitektonisk analyse af bygningens historie og betydning. Dette er et arbejde, som kræver en grundlæggende arkitektonisk analyse af bygningens historie og betydning.

Berlings Tidende, 11. november 1908

Dokumenter har Refshaleøens historie set været skædet, hvor et hav af data - store som små - er blevet samlet i nogle af verdens største arkiver. Senere i årene har historier og de gamle haller og administrationsbygninger blevet smidt. Det er bygninger og knopkrydninger, og blevet til nye nye former. Dette forslag opfordrer til, at denne tilgang lægges med alle nye bygninger skal designes. Det er med andre ord i Refshaleøens DNA

at tænke, skille ad, modifisere og sammenføje på nye måder.

Sådan, men ikke mindst, nummer tilpanger et enormt arkitektonisk potentiale. At se den eksisterende bygning som en ressource, der altid skal bruges i designprocessen, er et begreb, der for alvor kan bane vejen for nye arkitektoniske muligheder, der ellers ikke ville kunne tænkes, og som det nyt til.

Historier?
Det er vigtigt at starte med et overblik over alle eksisterende bygninger og se dem i en sammenhæng. Refshaleøen overføres et et bud på en sådan registrering og opstilling, hvor stadig til sammenhæng begynder at dukke op, paralleller på tværs af skala, kontraster, arkitektoniske motiver og sammenhæng.

Refshaleøens Ressourcebank nemmer et enormt potentiale. Ikke mindst, men også arkitektonisk og peger på en helt særlig logik og metode.

Den åbner op for en bred palet af muligheder, der kan være med til at bane vejen for transformation som nyt byby.

Historier begynder arbejdet med at udvikle den eksisterende bygning med grundlæggende arkitektoniske byggesystemer. Hvordan kan elementer påbegynde i et nye bygninger og dermed bidrage til en ny bygning? Hvordan kan elementet bruges med

en ny funktion? Findes der potentialer for at bruge eksisterende elementer fra én bygning ved transformation af en anden, hvis skæben og moduler passer? Hvor dan læser man sig inspirere af det store spænd i skala, der findes i de eksisterende elementer for demselv at opstå naturligt eller nyttet, tegne og udtrykke? Kan disse elementer indgå i byens, landskabets infrastruktur? Kan man bearbejde materialer, der ellers ikke ville kunne tænkes, og som det nyt til?

Mulighederne er mange, og det bliver arkitektens rolle at definere et spændt rum af de eksisterende ressourcer samt at bruge sin faglighed til at udforme, skabe og nyttede med udgangspunkt i de tilgængelige ressourcer.

Vi er stolte af at være med til at udvikle Refshaleøen. Vi er stolte af at være med til at udvikle Refshaleøen. Vi er stolte af at være med til at udvikle Refshaleøen.

Arbejdet begynder arbejdet med at udvikle den eksisterende bygning med grundlæggende arkitektoniske byggesystemer. Hvordan kan elementer påbegynde i et nye bygninger og dermed bidrage til en ny bygning? Hvordan kan elementet bruges med

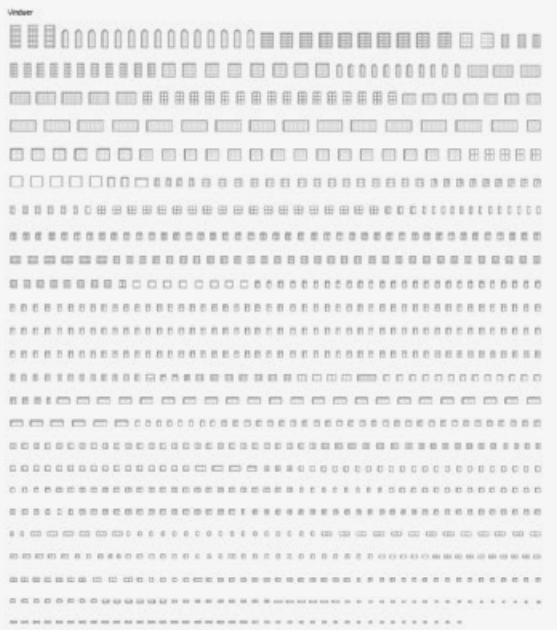
af fælde i fælled, hvor generiske byggesystemer definerer et lige så generisk bylandskab.

Historier?
Den nye bydel på Refshaleøen skal være et sted, hvor arkitekturen udtrykker, at man går forrest i forhold til bevaring, transformation og høj grad i forhold til, hvor dan nye bygninger og byens fortid.

Ved at basere sin designstrategi på områdets eksisterende ressourcer, bærer man vægen for en arkitektur, der er helt sin egen. En arkitektur, der er iro med Refshaleøens identitet og som går hånd i hånd med den gamle omstilling.

Uvil være af det bedste af Refshaleøen, ligger ansvaret for identitet, give byens rum og skabe rum for menneskers fortid, så Refshaleøen fortsat bidrager til at gøre København større.

Arbejdet begynder arbejdet med at udvikle den eksisterende bygning med grundlæggende arkitektoniske byggesystemer. Hvordan kan elementer påbegynde i et nye bygninger og dermed bidrage til en ny bygning? Hvordan kan elementet bruges med

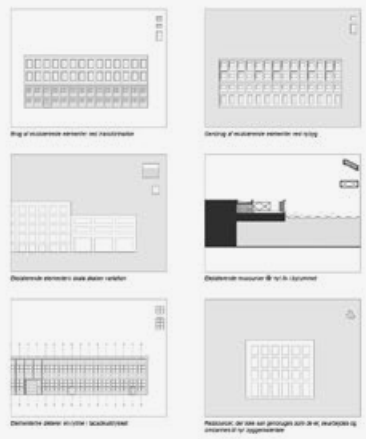
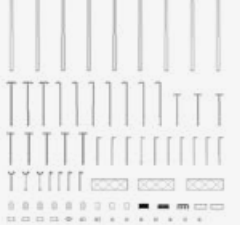
Den og pane

Tegne og rampe

Oppe

Genopbygning overgår skabelse! (30.000 kr.)

'Genopbygning overgår skabelse' giver, med udgangspunkt i en stedsanalyse, en række anbefalinger til fremtidig programmering og rumligt/fysiske strategier, der skal sikre en bevaring af det helt særegne ved Refshaleøen. Analysen beskriver områdets særlige historiske status i København som det sidste område, hvor en markant produktionslogik stadig er aflæselig i bygningernes indre og ydre fysiske rum, hvilket sammen med de seneste mange års 'selvgroede' natur og kreative liv skaber et helt unikt sted.

Beskrivelsen af Refshaleøens voldsomhed og dynamik peger på en helt særlig mulighed og forpligtigelse til at forstå, hvad det er, vi har mellem hænderne og skal forandre over de næste år. Refshaleøen må ikke blive en romantisk, museal liebhaverbydel, men skal revitaliseres på baggrund af sit særlige DNA – stedets arkitektoniske flagskibe - hvor voldsomheden, de store pladser, de enorme indre rum og de lange sigtelinjer skal være en strukturerende faktor i den fremtidige planlægning. Hvor produktionslogikkens historisk usentimentale løbende transformation skal inspirere den fremtidige transformationsstrategi. At Øen er en industri-maskine, der skal blive til en by.

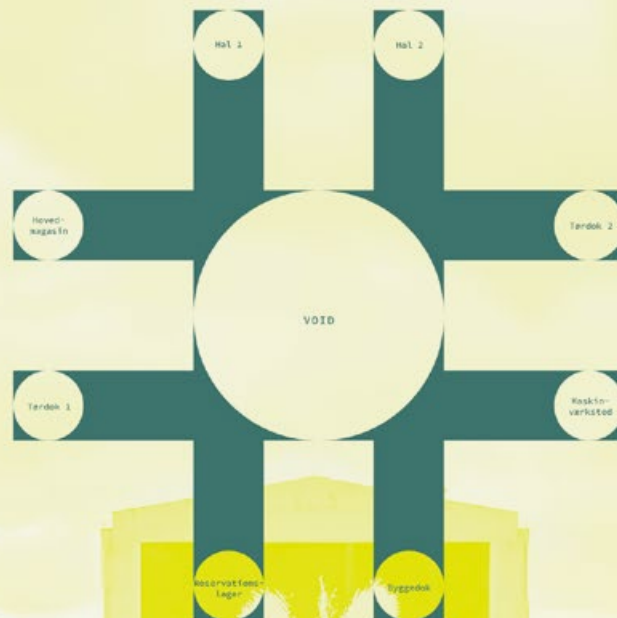
Forslaget peger konkret på at etablere laboratorier for fremtidens bæredygtige byggemetoder, en ressourcebank, lokalproduktion af bæredygtige byggematerialer og at bevare muligheden for festivaler og større events som Copenhell.

Forslaget bliver præmieret for en inspirerende, usentimental og meget præcis analyse af Refshaleøen – der viser en stor forståelse af både det fysiske, 'dynamiske' og organisatoriske fra den tidlige industrihistorie og frem mod, hvad stedet kan og betyder i dag. For at pege på, hvor vigtig områdets særlige karakter er i relation til hele København som et unikt og voldsomt sted, der rummer helt andre potentialer end bl.a. de øvrige brokvarterer. Og for at ville bruge denne forståelse af stedets historie og dynamik til at udvikle Refshaleøen fremover, så stedet ikke mister, men tværtimod forankrer sin udvikling i Refshaleøens særegenhed.

#REvitalisér/

Tema II
Transformation af Refshaleøens bygninger

Genopbygning overgår skabelse!

Idé/

Revitalisér
produktion,
events og
megaskala.

Studér planen og
organisationen
bag Refshaleøens
industrivarv for at
forstå bygningens
formål og DNA.

Forstå industrimaski-
nens kraftfuldhed og
de nuværende mega-
fænomener og skab
områdets fremtid
med samme dynamik.

PROBLEMSTILLINGEN

Hvis ikke Båvæ bygningernes dynamiske funktion, industri og produktionsformål i en bred forstand, bevares, er der København en helt erstatende fordeling af byens byggeri. Industrielle bygninger har skabt værdi for byen – ikke mindst som teknologiske og industrielle lagere i direkte forbindelse til København. Forbrugsgodt og har afgørende betydning for at skabe et seriøst og tilgængeligt København i fremtiden. I forbindelse med de nye, fremtidige, industri- og produktionsformål, er der behov for en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

Refshaleøens varv er verdens største produktionsområde, som ikke må blive i skade og forsvinde. Vi må ikke se Refshaleøens gamle bygninger som industrielle og økonomiske, men som arkitektoniske, der kan være med til at skabe en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

FORSLAG

"Skal vi fortsat se byer, byggeri og mennesker som de er?"
John August Skold

Udviklingen af Refshaleøens område er en proces, der går i retning af at skabe et helt erstatende område. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

Særligt peger vi på det industrielle i at udvikle Refshaleøens med en bevægelse af de store funktioner. Refshaleøens og områdets funktioner skal bevares og udvikles. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

KONKRETE POTENTIALER
Området er ideelt til udvikling af verdens bedste produktions- og produktionsområde. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

Refshaleøens
Refshaleøens er et helt erstatende område af bygninger, som er verdens største produktionsområde. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

Industrielt område. Lad transformationen af den eksisterende bygningstype udgøres af bygninger mellem midten og den gamle som eksisterende bygninger for at udvikle et seriøst og levende område. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

Produktion. Skab Refshaleøens områdes største værdi. Lad Refshaleøens områdes største værdi være produktionsformål. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

Udviklingen. Lad Refshaleøens områdes største værdi være produktionsformål. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

Udviklingen. Lad Refshaleøens områdes største værdi være produktionsformål. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

Udviklingen. Lad Refshaleøens områdes største værdi være produktionsformål. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

Udviklingen. Lad Refshaleøens områdes største værdi være produktionsformål. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion. Det er ikke nok at have en industri- og produktionsformål, der kan skabe værdi for byen. Det er nødvendigt at have en helt erstatende skala og funktion.

Stedets integritet (30.000 kr.)

Forslaget er en øvelse i at lytte til Refshaleøens identitet og nøje forstå stedets karakter helt ned i detaljen.

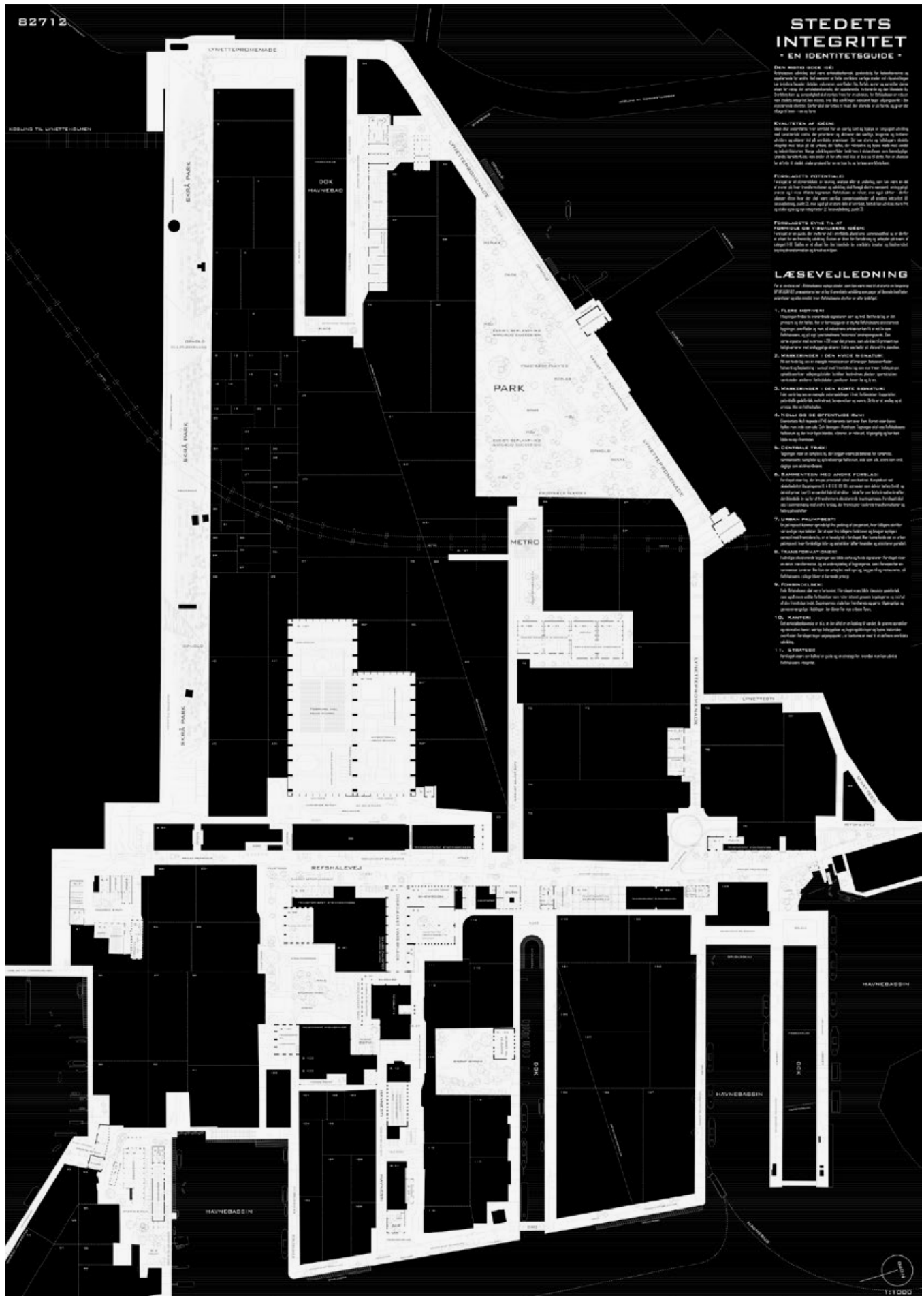
Forslaget præsenterer et billede af Refshaleøen, hvor offentlige og private rum vises på planchen i tydelige, grafiske kontraster. Det private rum er sort, og det offentlige fælles rum er hvidt. Refshaleøen skildres hermed ud fra en tilgang, hvor den historiske bygningsudvikling ses i et perspektiv, der tager afsæt i samme forståelse som Giambattista Nollis kort over Rom fra 1736. På Nollis kort så man offentlige rum, som f.eks. kirker, afbilledet på plantegninger, som var de åbne pladser og gader. Hermed får man et nyt kontekstuel billede på byens muligheder, og gennem denne læsning ses nye fælles potentialer og sammenhænge.

Forslaget er samtidigt et styreredskab, så udviklingen kan foregå nænsomt, omhyggeligt og nogle steder begrænset. Der foreslås samtidig i den sorte grafik et fintmasket net af byggefelter defineret af omgivelserne og levn fra fortiden. I de hvide felter ses supermarkeder, vinterhaver, etc.

Om end grafikken umiddelbart gør projektet lidt vanskeligt tilgængeligt, er det også ganske besnærende, og idet forslagens læsevejledning tydeliggør intentionerne, er der rummelighed for en vis fri tolkning. At f.eks. vandfladen er sort og dermed angivet som privat, må vel være en tilsnigelse.

Forslagets store styrke er analysen. Den gør det tydeligt, at Refshaleøens karakter på trods af industristrukturenes klare funktions udformning er meget kompleks og sammensat. Tanken om, at de store, offentlige rum kan underdeles, omdannet til f.eks. grønne vinterhaver i Sektionshal 1, er en tydelig interessant idé, der samtidig kan opløse og skabe lys i de store sammensatte bygningsanlæg.

Forslaget præmieres således for at påvise, at den konkrete kombination af forskellige former for anvendelse skaber den berigende blandede by – helt ind i de enkelte store bygningsstrukturer. Og hvis spor fra fortiden samtidig kan opdele større grundstykker kreativt, hvormed der opnås en meget interessant matrice for den fremtidige transformation af både bygninger og landskab.

Udvikling af Refshaleøens bynatur og biodiversitet

Generelle bemærkninger til temaet

Der er 11 forslag under Tema III 'Udviklingen af Refshaleøens bynatur og biodiversitet'. Forslagsstillerne blev bedt om at svare på mindst en af de to udfordringer formuleret i programmet:

- Idéer til, hvordan udvikling af en ny, tæt bydel på Refshaleøen kan integreres med udvikling af en bynatur, der er mærkbar og har fokus på biodiversitet.
- Idéer til, hvordan en mærkbar bynatur med en høj grad af biodiversitet konkret kan tænkes sammen med transformation af eksisterende bygninger eller nybyggeri.

Forslagene er ret forskellige og rummer en stor bredde i tilgang til temaet. Bedømmelsesudvalget har blandt andet diskuteret, hvordan forslagene har fordelt sig ift. skala og fokusområde, men også ift. hvilket af spørgsmålene, de primært har forholdt sig til, for at forstå de overordnede tilgange til emnet.

En del forslagene arbejder med konkrete ideer – nogle i delområder, andre med mere konkrete overordnede betragtninger på hele Refshaleøen. Bedømmelsesudvalget har på baggrund af disse forslag diskuteret, hvordan man kan arbejde med reel biodiversitet både ift. den eksisterende natur, terrænet og de eksisterende bygninger.

Andre forslag har budt ind med mere overordnede analyser og teoretiske indgange til temaet. De har på en anden måde skabt udgangspunkt for en drøftelse i bedømmelsesudvalget om, hvad Refshaleøen er for et 'natursted', hvilke natursyn, der er relevante, og hvordan der arbejdes med dem.

Ikke alle forslag svarer direkte på et af spørgsmålene, men samlet set er temaet belyst bredt af de indkomne forslag.

Et forslag – 'Med grønt håb i tide' tildes en præmie på 60.000 kr. fordi det på en meget overbevisende måde behandler temaet med stor viden og blik for den overordnede brede diskussion, samtidig med at de konkrete ideer er overbevisende.

Derudover tildes tre forslag en præmie på hver 12.000 kr. for at tilføre gode ideer og analyser til diskussionen om temaet. Dette med fokus på stedforståelse, bevidstheden om overgangen mellem land og vand og mere funktionelle indspark til brug af kajkanten.

Med grønt håb i tide (60.000 kr.)

'Med grønt håb i tide' peger på en idé om en by, hvor natur og mennesker er ligeværdige. Den eksisterende natur skal sammen med kulturhistorien danne grundlag for byudviklingen lige fra begyndelsen. Det er forslagsstillernes intention at udvikle en strategi for byudvikling, hvor natur, mennesker og habitater vægtes lige så højt som andre kendte bymæssige hensyn. Vi skal bo i den tætte by, fordi det er bæredygtigt, men der skal skabes plads til, at naturen, fællesskabet og biodiversiteten reelt får plads. En bytop.

Forslaget beskriver en strategi, hvor kulturhistorien som et lag udpeges og fastlægges med henblik på bevaring og transformation. Derefter udpeges de naturområder, som allerede findes på Refshaleøen. Spredningskorridorer er det væsentligste greb til at understøtte biodiversitet, og næste skridt i strategien er derfor at forbinde og udvide naturområderne, så korridorerne sikres og bliver forbundet med den øvrige by og det fremtidige Lynetteholms grønne forløb. På baggrund af bevarings- og naturgrebet kan de resterende områder for ny bebyggelse udpeges. I den mindre skala foreslås at arbejde bevidst med mødet mellem natur og det eksisterende industrielle miljø ved at bryde asfalt op i mindre felter, plante langs skinner, i sprækker og at reetablere en tidligere allé langs Refshalevej.

Forslaget har en grundig og gennemarbejdet beskrivelse af eksisterende fokusarter på området som f.eks. tudser, sommerfugle og ål. En fokusart er en art, som man af forskellige grunde fokuserer særligt på – det kan være af hensyn til dens biologiske betydning eller andre grunde. Forslaget forholder sig også til, hvad der skal til for at sikre habitater til deres fortsatte levedygtighed. F.eks. foreslås at arbejde med topografien, så der kan skabes forskellige levesteder. Forslaget præmieres for sin gennemarbejdede og relativt konkrete strategi, der på troværdig og saglig vis forsøger at give et svar på, hvordan man kan arbejde med at fremme biodiversitet med udgangspunkt i stedets kulturhistorie og naturgrundlag koblet op på den eksisterende by. Forslaget viser med dyb forståelse for emnet, hvordan bynatur kan tænkes i den tætte by på flere skalatrin – fra fokus på den helt store skalas nødvendige grønne korridorer, til en variation af naturrum til både mennesker og dyr, til at bruge bygninger til at understøtte naturen og ned til det grønnes møde med den eksisterende industrikultur.

Forslaget peger på relevante bearbejdnings- og kanter mod vandet og foreslår forskellige tiltag, der overordnet respekterer områdets historie, men også tillader at tilføre nye elementer på udvalgte steder, f.eks. en bystrand ind mod havneløbet.

Det har været diskuteret i bedømmelsesudvalget, hvor radikalt forslaget vil definere og begrænse mulighederne for at bygge, men med forslagets klare tænkning giver det anledning til brugbare overvejelser og veje at gå i afsøgningen af den fremtidige balance mellem natur og by. Forslaget viser en dyb forståelse for bynatur, og for hvordan den kan fungere sammen med mennesker.

Ræven er nu et bydyr (12.000 kr.)

'Ræven er nu et bydyr' fremhæver, at Refshaleøen er 100% menneskabt og dermed udgør et særligt potentiale for at arbejde med et eksotisk, udogmatisk og eksperimenterende natursyn bl.a. inspireret af de eksotiske arter, der opstår i slamasken på Lynetten. I stedet for bynatur – der ofte oversælges – skal vores natursyn vendes på hovedet, og forslaget introducerer begrebet naturbyen. Med andre ord skal vi opfatte byen og naturen som én samlet regenerativ tilstand, der flettes med kendte byudviklingsprocesser for at kunne møde en klimaforandret fremtid med bl.a. naturens egne strategier. Det er forslaget vision, at vi i en forandret virkelighed, hvor vi lever i en regenerativ cirkulær balance med naturen, kan opnå høj livskvalitet og i fællesskab gøre en forskel. Forslaget kommer med nogle konkrete idéer på forskellige skalatrin; bl.a. tre træer i din nærhed, dyrkningsfællesskaber, bilfri by og større grønne overfladeløsninger.

Forslaget præmieres for analysedelen, der bidrager og kommer med inspirerende input til en væsentlig diskussion om natur i byen. Det peger på den interessante pointe, at bynatur er noget, der fortsat opstår, og at vi er ikke færdige med at definere, hvad bynatur er – det er under stadig udvikling. Naturen vil altid komme ind og påvirke steder i byen, hvilket ikke mindst på Refshaleøen er en interessant tanke og et indspark til den kommende diskussion om strukturplanen. Det er dog lidt selvmodsigende at regenerere en natur på Refshaleøen, der aldrig har været der. Og endelig mener bedømmelsesudvalget, at idéerne i lyset af den skarpe og visionære analyse godt kunne have været mere vilde og vovede.

Den blå kant (12.000 kr.)

Forslaget er et katalog over strategier, som kan væve vandets nærhed og kant sammen med brugerne og forny den lokale biodiversitet.

Forslaget behandler primært Refshaleøens vestside med vandrelaterede temaer: Der skal udvikles nye promenader og kajtemaer. Der skal etableres flydende rev som basis for ny biodiversitet. Vandkanterne skal bearbejdes med særlige stensætninger og genetableret flora med havhaver. Der skal udvikles nye trafikale veje for småbåde mod Trekroner, en ny færgeterminal og nye kanaler, der forbinder Margretheholmen med vestsidens indre havnebassiner.

Forslaget rummer idéen om at flytte Margretheholms Havns lystbåde ud og dermed lade adgangen til vandet gøre Refshaleøens kanter mere tilgængelige og via kanaler skabe attraktive udviklingsmuligheder for nye boligudviklinger.

'Den blå kant' rummer således nogle inspirerende elementer og en spændende tilgang ved at fokusere på mødet med Refshaleøens kant og historiske dynamik af bassiner, kanter og indhak. Selve synliggørelsen af de store potentialer, som vandets nærhed giver, er meget vigtig, og idéen kan udvikles yderligere. Man kan hævde, at de mange dokformer, kajkanter og bassiner skaber et helt særligt møde med vandfladen, som bestemt er en del af Refshaleøens særlige karakter og DNA. Og vandkanten veksler meget i karakter, formgivet som den altid har været.

At bygge videre på de forskellige møder med vandet vil være en helt særlig opgave for den nye strukturplan, og for den opmærksomhed præmieres 'Den blå kant'.

Fluid boundaries (12.000 kr.)

'Fluid boundaries' er et kortfattet poetisk/analytisk forslag, der påpeger, at vi skal basere den fremtidige udvikling af Refshaleøen på naturen, og at vi selv er en del af den. Forslaget gør opmærksom på, at byens topografi fortsætter under vandoverfladen, og at den nødvendige klimatilpasning ift. bl.a. stormfloder kan tilføre øen nye kvaliteter. Forslagsstilleren taler for, at vi dermed skal se stedet og naturen som en evig foranderlig proces med flydende 'grænser' og konstant bevægelighed, fremfor som et 'statisk' fænomen. Fysik defineret af zoner, fremfor af absolute linjer. En slags undervandstopografi, hvor virkemidlerne for omdannelse er de symbiotiske systemer mellem biodiversitet og mikroklima.

Forslaget har en 'flydende' planillustration og et ret svært aflæseligt snit, der primært fokuserer på overgangen mellem vand og land, og som bl.a. peger på væsentligheden af, at vi forstår, at verden ikke slutter ved vandoverfladen, og at naturen kan mere, end vi traditionelt tror.

Forslaget er interessant, fordi det rummer en særlig forståelse af vandets dynamikker, og netop Refshaleøens opbygning gør det vigtigt at formidle en klimapåvirknings indflydelse på samme grænser. Hele vandlandskabet skal naturligt have en særlig rolle ved formgivningen af den fremtidige Refshaleø. Den fremtidige grænseflade mellem Refshaleøens og Lynetteholmens kystlandskaber illustrerer forslaget dog ikke.

Forslaget præmieres for at rejse en grundlæggende diskussion om menneske og natur som inspiration til det videre arbejde med Refshaleøen. 'Fluid boundaries' peger på, at vi må interessere os for, forstå og lære af naturen, havets dynamikker og landskabet under havoverfladen, fordi det rummer nye værdifulde måder at udvikle og skabe løsninger på. Og netop dette forslags fokus på vandet og overgangene ser bedømmelsesudvalget som en vigtig påmindelse i det fremadrettede arbejde med strukturplanen.

IV **Udvikling af Refshaleøen som en blandet bydel**

Generelle bemærkninger til temaet

Der er 11 forslag under tema IV: Udvikling af Refshaleøen som en blandet bydel. Forslagsstillerne blev bedt om at svare på mindst en af de to udfordringer formuleret i programmet:

- Idéer til, hvordan der udvikles et blandet og balanceret boligudbud, der tilbyder boliger på tværs af livsformer, alder, indkomst og sociale forhold under samtidig hensyntagen til projektets økonomi.
- Idéer til, hvordan der kan skabes gode synergier og naboskab mellem boliger og de håndværkererhverv, som er en vigtig del af Refshaleøens kreative aktiviteter, så eventuelle miljøkonflikter håndteres og imødegås i en tæt bydel.

Den blandende by er forudsætningen for, at der kan udvikles en høj grad af diversitet i boligudbuddet til mennesker i alle livets faser. Forudsætninger for udviklingen af et by- og handelsliv af bedste kvalitet er blandt andet en variation af ejerformer og boligstørrelser, samtidig med at muligheden for stærke fællesskaber og et blandet erhvervsliv er til stede.

Den aktuelle byudvikling i København viser, at det er svært at nytænke modeller til realisering af en reelt blandet by. Det har ikke været et nemt tema at besvare for de konkurrerende, og det står klart frem, at den blandende by er kompliceret at nytænke for eksempel i forhold til både ejerformer, blanding af boliger og erhverv samt projektøkonomi og effektiv ejendomsdrift.

Bedømmelsesudvalget har søgt efter forslag, der giver inspiration og originale idéer til, hvordan der udvikles et varieret og balanceret boligudbud og en god blanding af erhverv, boliger og andre byfunktioner. De præmierede forslag er eksempler på dette med både overordnende tiltag, men også med nye idéer og observationer til inspiration for den kommende strukturplan-konkurrence.

1.000.000 m² (30.000 kr.)

Forslaget tager udgangspunkt i de planetære udfordringer og diskuterer Refshaleøens fremtidige tæthed ud fra en meget konceptuel tanke. Forslagsstilleren ser selve den byggede tæthed som mål for en mulig ressourcemæssig besparelse.

Ved at disponere med kun 30 m² til hver person spares der m² og dermed CO₂-aftryk. Der tages afsæt i at bygge 800.000 m² boliger + 200.000 m² til blandende funktioner på Refshaleøen. Samtidig skal der tilbydes et bredere tilbud af boligtypologier for at møde Københavnerens egentlige ønsker.

Forslaget illustrerer dette på en helt særlig abstrakt måde ved at opstille rumlige model-elementer i en fysisk model for Refshaleøen. Disse postulerede volumener, der både har karakter af kompakte punkthuse og stiliserede højhuse, simulerer tætheden fremfor skitserede modeller og fremstår med et næsten poetisk tilsnit.

Forslaget præmieres for denne overraskende kommunikerende tanke om tæthed, der sikkert kan resultere i positive miljømæssige konsekvenser, men samtidig er der tale om et abstrakt forslag, der stiller flere spørgsmål, end der gives svar. Forslagsstilleren er dog også selv vidende om de store spørgsmål, jf. illustrationernes spørgende tekstfelt.

Hvor ligger balancen mellem den tætte by og Refshaleøens åbenhed? Giver tæthed til eksempel sikkerhed for en blandet by? De bedste eksempler på blandet by er ikke nødvendigvis tætte og høje, men måske er Refshaleøen netop muligheden, som eksperimentarium, til at belyse nogle af disse spørgsmål.

Forslaget fremsætter en klar (omend noget dogmatisk) strategi. Det åbner for gode diskussioner om, hvornår tæthed mon er en god strategi og leverer således god inspiration til drøftelser i forbindelse med den videre planlægning og udvikling.

How can we plan for 30 m² per person (or smaller) on Refshaleøen? Providing smaller but affordable living units for the future Copenhageners.

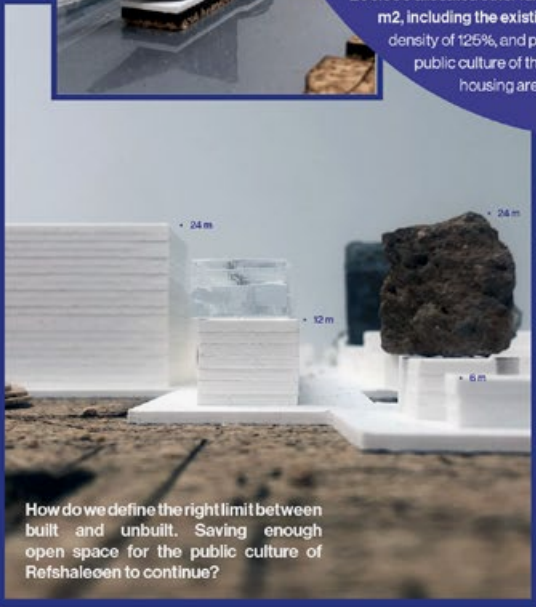
Which typologies can provide more attractive living area and less space for inactive circulation per person?

Copenhagen City is expected to grow with **132.000 people by 2040**. Approximately 1/4 will be under 16 years and 1/4 over 68 years. To radically reduce the carbon footprint of construction we need to build less by reducing the overall area use per person. If we plan future construction of housing to lower the overall area use per person, we could provide a wider span of residential typologies and meet more specific needs of Copenhageners. If all future housing in Copenhagen was planned for **30 m² per person**, it would heighten the **total density of Copenhagen city from 42 to 40 m² person**. From 166 to 160 m² for a family of four people. By planning for 30 m² / person **we would lower the amount of construction in Copenhagen by almost 30%**. In the total building stock we would provide room for more and smaller households that potentially would offer Copenhageners better suited apartment sizes and living budgets while reducing the carbon footprint for construction in total.

1.000.000 m²

If Copenhagen grows as predicted, with an allocated **30 m² / person**, we can expect a need for an extra **4 mio m² of housing by 2040**. Historically 80% of construction activity in Copenhagen is happening within defined "Urban Development Areas – UDAs". Outlining approximately 3.2 mio m² of the total residential development. Being one of the UDAs, we propose to allocate 1/4 of the housing needs on Refshaleøen, densifying around existing infrastructure and the industrial heritage. This outlines **800.000 m² housing**. With an additional 200.000 allocated other functions for a mixed use area, this sums up to **1 mio m², including the existing industrial heritage**. This identifies a total density of 125%, and provides enough open space for the existing public culture of the island to continue. Together with new housing areas, for a total of **25-30.000 new Copenhageners**.

How do we define the right limit between built and unbuilt. Saving enough open space for the public culture of Refshaleøen to continue?

How will new dense neighborhoods become an attractive community model for future growth in central Copenhagen?

Uden titel (30.000 kr.)

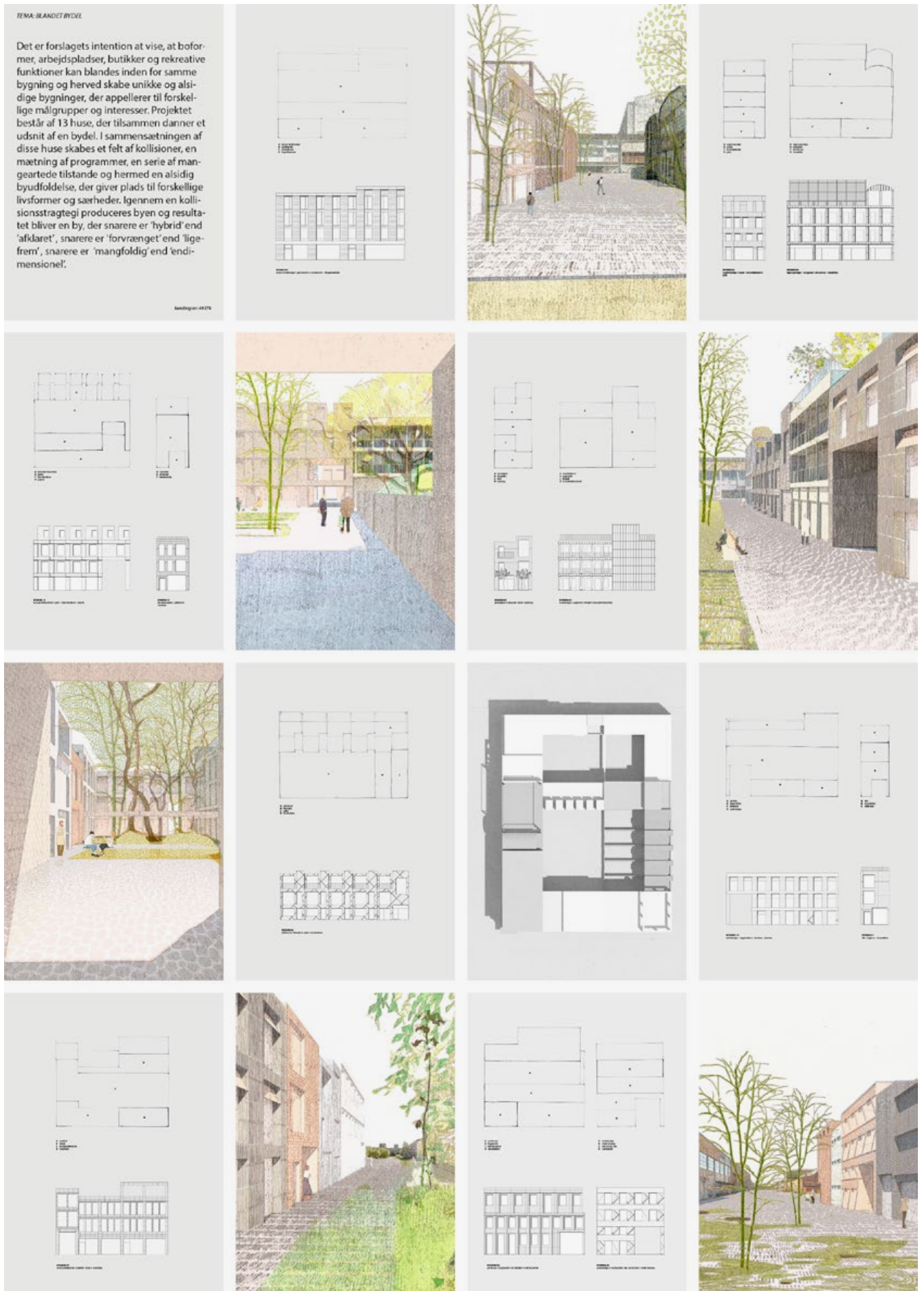
Forslaget viser på en konkret og letforståelig – næsten banal – måde 'et billede' af den blandede by på en overskuelig og fint komponeret planche. Forslaget visualiserer 13 bygninger, hvor den enkelte bygning rummer et blandet program med forskellige boligtyper, arbejdspladser, værksteder, restauranter, butikker og rekreative funktioner sat sammen i en karréliggende struktur og placeret i et område, hvor det danner gaderum med nogle af Refshaleøens karakteristiske industribygninger. De enkelte bygninger er vist i opstalt, et simpelt snit og en stregtegning fra gade eller gårdrum. De udadvendte funktioner er primært placeret i stueetagen, liberalt erhverv på etagerne, forskellige slags boliger bl.a. som rækkehuse, lejligheder, kollektiver, bofællesskaber og penthouses, taghaver, boldbaner mv. på tagene.

Det er forslagens intention at vise det, der kaldes en 'kollisionsstrategi' – illustreret i det lille bykvarter med en mætning af forskellige programmer med varieret brug og udfoldelse i byen, som en serie af mangeartede rytmer og tilstande - for at skabe en hybrid og mangfoldig by, hvor forskelligheder lever side om side både i den enkelte opgang og i hele byen.

Projektet præmieres, fordi det på en ligefrem og konkret måde viser et 'billede' af den blandede by og dermed forsøger at svare på nogle af de spørgsmål, der stilles under temaet. For den kommende diskussion om blandet by på Refshaleøen viser forslaget en vision om udbud af små byggefelter og mange forskellige funktioner i den enkelte bygning.

Bedømmelsesudvalget har på baggrund af forslaget haft interessante diskussioner om udfordringer ift. realisering, men er enige om, at forslaget med sin vision om en mere sammen-sat, oplevelsesrig og mangefacetteret by i en menneskelige skala rummer en vigtig pointe i arbejdet med et nyt stort udviklingsområde. Forslaget kan være til inspiration i en fremtidig diskussion om valget af bolig- og erhvervsudbud i den fremtidige planlægning – f.eks. ses bykvarterer, der giver mindelser om forslaget, i de nyetablerede baugruppe-områder i bl.a. Sydtysskland, hvor typologien også optræder i større sammenhængende byområder. Ser man i et lidt mere historisk perspektiv, kan man også finde ligheder til nogle af de ældre bykerner i både ind- og udland, som netop er eksempler på attraktive og blandede byer.

IV Udvikling af Refshaleøen som en blandet bydel

12058

Juul Frost Arkitekter A/S, Hans Rasmus Nyvang,
Trevor Davies og URBANCORE v. Erik Skibsted Hey

Øens Stemmer (12.000 kr.)

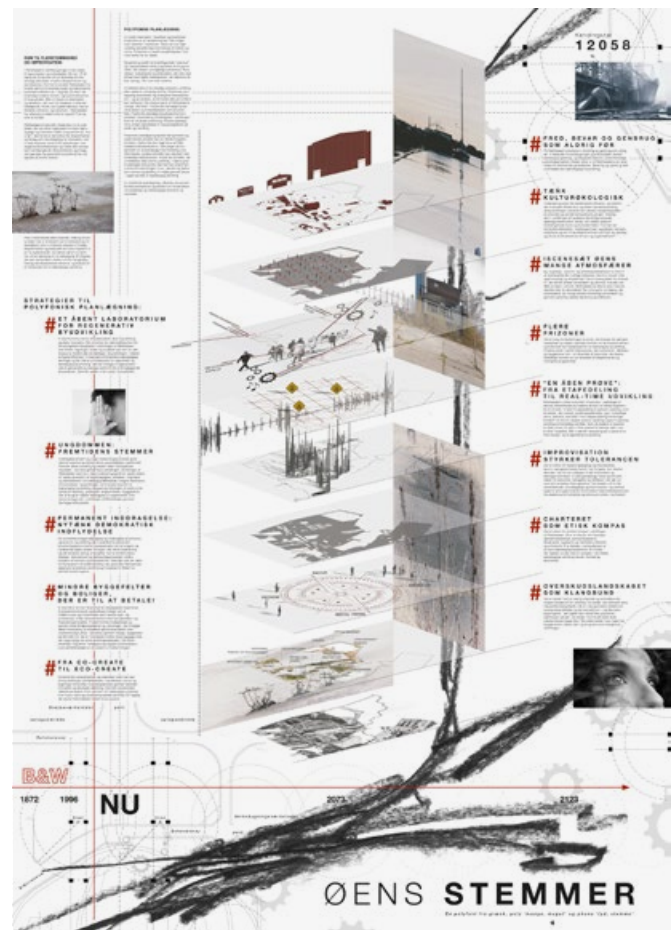
Forslaget opstiller en række strategier for 'polyfonisk' planlægning, hvilket understreger behovet for den flerstrengede planlægnings muligheder: 'Polyfonien er styret mangfoldighed, hvor hvert tema har sin plads'.

Forslagets ræsonnement er, at Refshaleøens allerede er en stærk kulturel helhed, hvor pulsen og tonen for fremtiden allerede er fundet. Denne karakter skal udnyttes, så man ikke gentager den mere generiske udvikling og kvæler den eksisterende sammenhængskraft. Polyfonisk planlægning skal netop orkestrere kompleksiteten, sikre diversiteten og forskelligheden i udviklingen frem for at skabe ensretning.

Ved at lytte til 'Øens stemmer' åbnes for en række positive påvirkninger: Regenerativ byudvikling. Ungdommens stemmer i planlægningen. Blandende, små byggefelter, der er til at betale. Udvidet genbrug. Bevarelse af øens atmosfærer gennem frizoner. Rummelighed for improvisationer. De blandede boligformer sikres ved at reservere 50% af bebyggelsen til betalbare og eksperimenterende boliger. Forslaget anviser dog ikke, hvorledes der kan etableres betalbare boliger – begrebet forklares eller operationaliseres ikke.

Forslagets grafiske karakter er besnærende, men gør det også umiddelbart svært tilgængeligt. Den grafiske overlejring af ældre plantegninger, der i collageform sammensættes med fotos og isometriske gengivelser har dog også en sjov tiltrækningskraft, der gør det interessant 'at lytte' til besvarelsen, når man først har afkodet fremstillingsformen.

Forslaget har dog en meget abstrakt repetition af udsagn både om processer og om bevaring og genbrug – nogle steder er idéerne meget konkrete, andre steder er det sværere at få øje på egentlige resolute tiltag. Men de opmærksomme stemmer skaber i forening et vigtigt brugskatalog som bidrag til at skabe og sikre den blandede bys karakter. Forslaget præmieres for stemmernes mange interessante ytringer og for fortællingen om, hvorfor det i det hele taget er så vigtigt at lytte til stedet og fornemme Refshaleøens 'polyfoniske' karakter.

Livet på Refsbro (12.000 kr.)

'Livet på Refsbro' er flyttet fra tema 5 til tema 4. Det understreges på forslaget, at det behandler dele af både tema 3 og 4.

Forslaget peger på diagramniveau på en opdeling af Refshaleøen i bl.a. grønne områder, områder med bevarede bygninger og udviklingsområder. Det foreslås, at der skal arbejdes strategisk med forskellige bebyggelsesprocenter på Refshaleøen. De varierede bebyggelsesprocenter foreslås for at gøre det økonomisk realiserbart at lave både små og store byggegrunde, så mindre bygherrer – f.eks. bofællesskaber – og mindre private aktører kan være med. Disse områder kalder forslagsstilleren 'fredede områder', hvor det skal være muligt at sælge grunde billigere. Til gengæld kan det mistede afkast hentes i naboområderne med en højere bebyggelsesprocent.

Forslagsstilleren understreger, at 'der ikke er noget, der er gratis,' og at det er vigtigt at arbejde bevidst strategisk med de økonomiske krav og dynamikker, hvis det skal være muligt at tiltrække en anden type bygherrer. Det foreslås bl.a., at der laves et sekretariat for 'selvbyg', som kunne være en af de oplagte bygherregrupper på de 'fredede områder', og at man arbejder med nye hybridformer for bygherrer for at sikre mellemfinansiering.

Forslaget rummer mere end det omtalte, men præmieres for sin vision om at bruge bebyggelsestætheden, grundstørrelser og byggepriser strategisk til at skabe mulighed for, at en bredere vifte af bygherrer – og dermed et mere varieret boligudbud – kan indfinde sig på Refshaleøen. Bedømmelsesudvalget mener, at de omtalte strategier kan være vigtige pointer for den fremtidige diskussion af, hvordan det kan overvejes at udvikle området, så der skabes en blandet og sammensat by med mange bolig- og ejerformer.

V

Åben kategori

Generelle bemærkninger til temaet

Der er 29 forslag under Tema V: Åben kategori, som handler om at give plads til den gode idé, som enten går på tværs af temaerne eller handler om noget helt femte. Undervejs i bedømmelsesprocessen er enkelte forslag under temaet flyttet til andre temaer.

Forslagene under tema V er naturligt meget forskellige. Nogle få forslag har zoomet ind på nogle specifikke og ret konkrete ideer, enten i et enkelt nedslag eller i en serie af billeder. Disse er generelt blevet diskuteret og vurderet enkeltvis. Ca. en tredjedel af forslagene tager fat i en behandling af hele Refshaleøen og giver på diagrammatisk niveau eller mere masterplanlignende forslag til hovedgreb eller fysiske strategier på et meget overordnet niveau. Denne gruppe af forslag har givet anledning til gode diskussioner om, hvad Refshaleøen skal være for et sted i fremtiden ift. kontekst, bebyggelsestyper, områdeopdelinger m.v. Det har også været diskuteret, om nogle forslag var for tæt på at lave en masterplan. Dog har forslagene været så overordnede, at bedømmelsesudvalget har vurderet, at de var relevante at have med i bedømmelsen.

En anden gruppe af forslag fokuserer på mere overordnede strategiske overvejelser. De fleste af disse forslag har fat i mange tværfaglige problemstillinger, der både berører generel bæredygtig byudvikling, juridiske og økonomiske problematikker, klimatilpasning, biodiversitet, betalbare boliger, byudviklingsstrategiske værktøjer, Refshaleøens helt særlige DNA m.v. Disse forslag har initieret rigtig gode diskussioner om, hvordan det høje ambitionsniveau kan indfries i en balance med det muliges kunst, og hvordan denne balance kan udvikles over tid.

To forslag under Tema V præmieres med 60.000 kr. Begge repræsenterer metoder til, hvordan man kan gribe den fremtidige byudvikling an. Det ene forslag, 'A playbook', med fokus på udvikling inden for de planetære grænser. Det andet, 'Kontraster', med en mere stedsspecifik vinkel på Refshaleøens særlige karakter med kontraster, skalaspring og sammensathed.

Derudover præmieres fire forslag med 12.000 kr. Det er forslag, som på meget forskellig vis rummer enkeltideer, der er vigtige at have med i det videre arbejde. Der lægges også vægt på, at et par af disse forslag skal fremhæves for en meget klar og overbevisende grafisk formidling.

Kontraster (60.000 kr.)

Forslagsstilleren ser de store kontraster, som Refshaleøen fremviser, som det store potentiale, der skal støttes og videreudvikles i de fremtidige faser – også som kontrast til Københavns homogene menneskelige karakter i fem etager. Kontrasterne varierende skala er 'programmatisk og måske stedets mest karakterfulde, originale og potente kvalitet, idet der skabes et organisatorisk frirum der ellers mangler i København.'

Forslaget forsøger at forfølge denne tanke og belyser potentialet i stedets såkaldte skala-mosaik, der er sammensat af forskellige momenter af byudviklingstanker.

Kontrasten i bygnings skala danner en sammensathed og DNA, der skal videreføres.

Den lille skala er vigtig, fordi den skaber aktivitet, men kræver ofte plads.

Den store skala skal bevares gennem transformationsstrategier, så nye tilføjelser respekterer og understreger forskellene gennem varierende skalatrin.

De kontrastfyldte oplevelser skal dannes gennem projekter, der former den blandede by. En variation af byggefelter, hvor små studenterkonkurrencer og sociale byggefællesskaber kombineres med store konsortieudbud, skal prioriteres på alle niveauer.

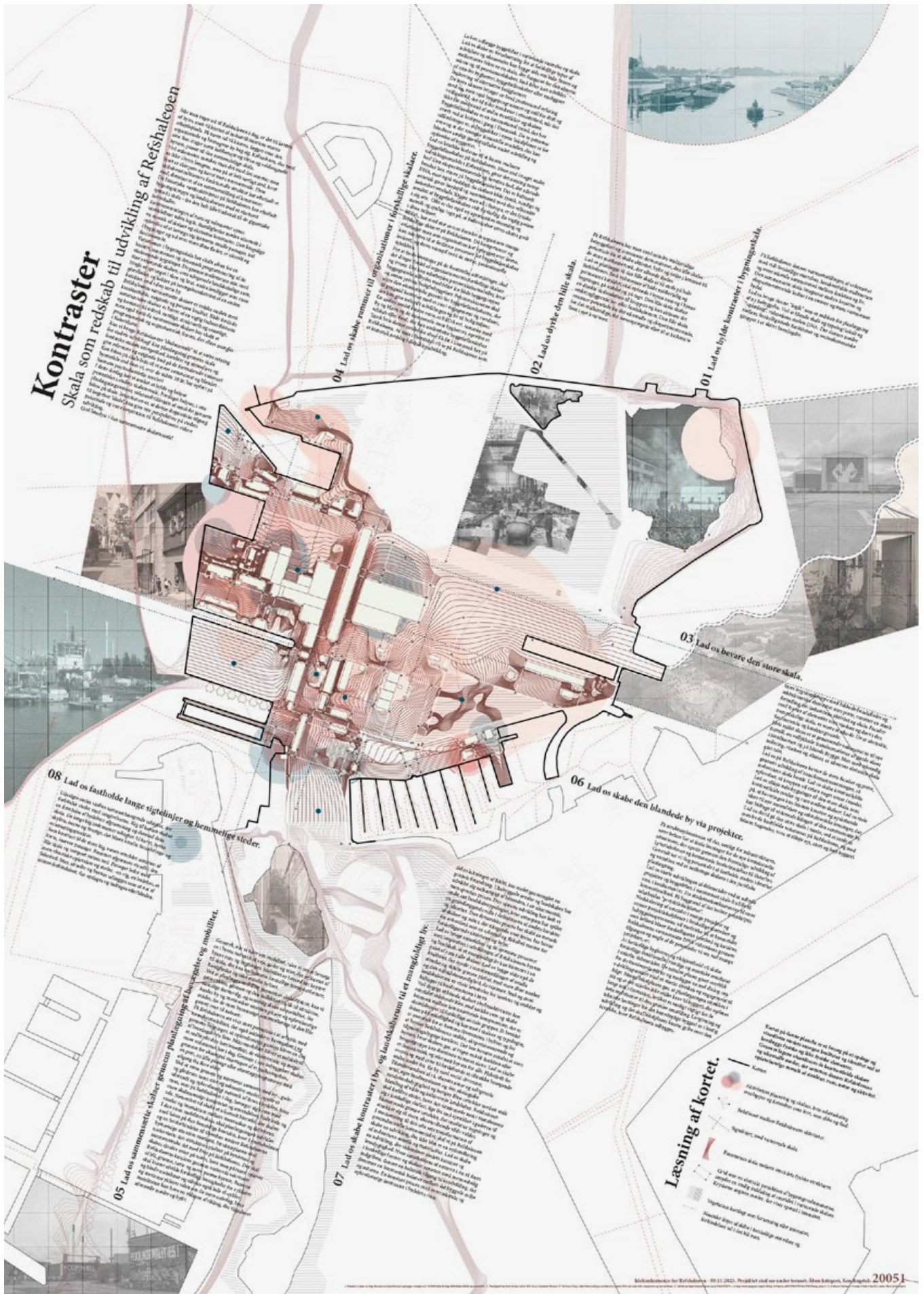
Sammensatte skalaer gennem planlægning af bevægelse og mikromobilitet, hvor cyklen, gåture og den kollektive trafik bliver førstevalg, og hvor der til eksempel etableres genveje inde i bygningsstrukturer, så der opstår en underskov af sammenvævet cirkulation på øen.

Skab kontraster i by- og landskabsrum for mangfoldigt liv, og form præcise guidelines for f.eks. fastholdelse af sigtelinjer og de 'hemmelige steder'.

Der er tale om et meget interessant forslag, der umiddelbart fremstår svært tilgængeligt, men når man har forstået læsningen via læsevejledningen, og man dykker ned i forslaget, åbenbarer der sig særlige pointer i det grafiske udtryk. Dér, hvor kontrasterne er størst, fremhæves forskellene gennem bl.a. en slags koteintensitet, der registrerer rummenes skala og gør forslaget interessant at studere nærmere. Den grafiske mosaik etableres gennem både fysiske og ikke fysiske overlejringer, og hermed visualiseres Refshaleøens særegne identitet og kvaliteter.

Det er et spændende forslag, netop fordi kontrasterne jo kendetegner Refshaleøen. Forslaget fremhæver otte præcise punkter, hvor man kan dyrke kontrastfuldheden, og det handler således primært om bygningerne, om relationerne mellem den store og den lille skala, men også om byggefelter og deres anvendelse og behandling.

Forslaget præmieres for på en meget fabulerende og original måde at skildre vigtigheden i at bruge stedets iboende kontraster som udgangspunkt til at definere organisatoriske og bygningsmæssige sammenhænge, og for en række væsentlige observationer og bidrag til strukturplankonkurrencens program.

A Playbook (60.000 kr.)

'A playbook' er et ideologisk strategisk forslag, som med udgangspunkt i Doughnut-modellen handler om, at vi skal holde forbrug og udledninger inden for de planetære grænser. Det peger på, at der på grund af klimakrise, biodiversitetskriser og problemer med global social ulighed – og tilpasning til store nye lovgivningskomplekser som CSDR og EU-taksonomien – er behov for en generisk metode til at styre og se udviklingsprocessen på Refshaleøen på en ny måde. Det udfoldes, at det er planetens balance og den menneskelige livskvalitet, der er målet, og at den forretningsmæssige strategi skal understøtte dette fremfor at være et incitament i sig selv. Det beskrives konkret i et hierarki, hvor det planetære står øverst, dernæst det sociale og sidst det forretningsmæssige.

Under hvert led i hierarkiet udfoldes tilsammen 28 strategier – der i større og mindre grad relaterer sig til Refshaleøens specifikke problematik. Den planetære er opdelt i to søjler: Klimastabilitet og sunde økosystemer. Det sociale er opdelt lokalt og globalt, og sidst er der fem ligeværdige strategier knyttet til det forretningsmæssige.

For at give nogle konkrete eksempler på strategierne foreslås under klimastabilitet f.eks. en materialebank, LCA og brug af biogene materialer. Under biodiversitet foreslås f.eks. naturbaserede løsninger, biofaktormål og beskyttelse af hjemmehørende arter. Under det sociale lokalt foreslås f.eks. 1:1 boliger til det demografiske underlag, 50% betalbare boliger og markant lokaldemokratisk indflydelse. Under det sociale globalt foreslås f.eks. et kodeks for CSR og transparente systemer. Under det forretningsmæssige foreslås det bl.a. at lave et selvstændigt set up for Refshaleøen, skabe bredt ejerskab, brede demokratiske beslutningsprocesser, open source og at tilbageføre overskud til lokalsamfundet.

Forslaget præmieres, fordi det rummer en god og klar idé og inspiration til det videre arbejde, samtidig med at det sætter fokus på en meget vigtig samfundsproblematik, som også berører Refshaleøen. Det har været diskuteret i bedømmelsesudvalget, at forslaget skal præmieres, fordi det konkret rammesætter ambitiøse mål, redskaber og baggrundsviden for at arbejde inden for de planetære grænser, som er nødvendige overvejelser i forbindelse med den langsigtede udvikling af Refshaleøen. På den måde leverer forslaget en metode, som kan bruges til f.eks. at sikre, at bæredygtighedstiltag kan blive målbare. Udover det brede metodiske ved forslaget har bedømmelsesudvalget været optaget af forslagens særligt ambitiøse delstrategier, som f.eks. diskussionen af andelen af betalbare boliger og principper for, at nogle af de midler, der tjenes, føres tilbage til øens aktiviteter.

Bedømmelsesudvalget har diskuteret forslagens radikalitet ift. at indføre metoden som udgangspunkt for det videre arbejde med Refshaleøen. Som det også nævnes i programmet, ses den ambition som noget, der må indføres over tid. Det har derfor været diskuteret, om der kan arbejdes med særlige 'frizoner'/'flexfelter'/'nedslagsområder, hvor man afprøver og eksperimenterer med metoden. Det kan være 'hele pakken' i disse felter eller dele af strategierne. I den forstand præmieres forslaget for både at inspirere udviklingen af hele Refshaleøen på lang sigt og for måske på kortere sigt at give rammer for eksperimenter og radikale forsøg i mindre felter som et udviklende afsæt for det videre arbejde.

Refshaleøen – et internationalt udstillingsvindue for den blandede by (12.000 kr.)

Forslaget spænder over alle konkurrencens temaer. Den kreative bys særlige identitet, industristrukturen som grundlag for den nye by, den grønne og blå rekreative industrinatur, dvs. mennesket og vandet samt fremtidens blandede brokvarter.

Forslaget er struktureret med en række registreringer og efterfølgende tiltag. Stedets identitet skal fastholdes via studieboliger for kunst- og håndværksstuderende, fastholdelse af kunstmiljøer og ved at bygge videre på 'den beskidte by', dvs. slid og historie skal respekteres. Industribygningskulturen fastholdes ved at bygge videre på eksisterende strukturer, men man skal fokusere på ny bygningsmasse i øst, så vestsiden primært kan fredes med kontakten til havnebassinerne, aftenlyset og udsigten mod bymidten. De rekreative tiltag cirkler om kunstige havbunde, der skabes under nye opholdssteder på lands og til vands. Den blandede by skabes i fremtidens brokvarter gennem zoner af forskellig karakter, eksperimenterende selvbyg-zoner og en fortsættelse af nye boliger i eksisterende industribygninger.

Der er tale om et klart, tydeligt og let forståeligt forslag, der er glimrende grafisk struktureret. Forslaget indeholder en række overbevisende idéer, fra de mere overordnede, der kan skabe plads til en reintroduktion af håndværk, kunst mv., og helt ned i detaljen med interessante referencer til norske vandpilotprojekter og eksperimentelle Tiny Houses.

Forslaget er særdeles befriende og et af de få, der giver fokus på vandets potentialer med tilgængelige kajkanter, nye vandrum og kanaler. Boliger og nye bydele har i denne sammenhæng store muligheder i Refshaleøens karakter, som et internationalt udstillingsvindue for den blandede by.

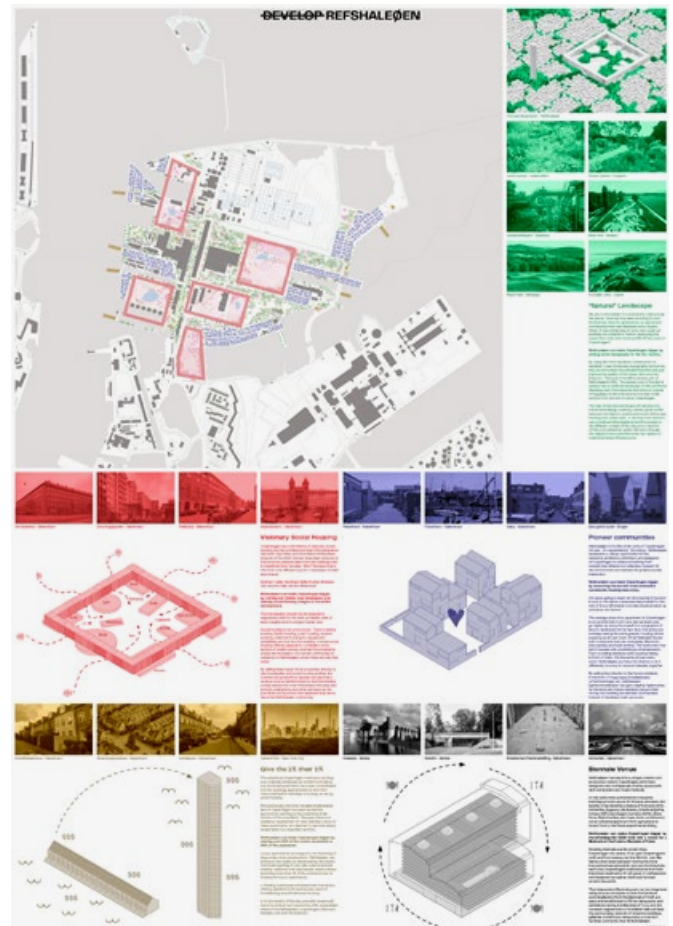

Develop Refshaleøen (12.000 kr.)

Der er tale om et radikalt forslag, der bygger på at styrke de allerede eksisterende kontraster på Refshaleøen. Det sker via tre primære indsatser på tre forskellige niveauer: Sociale boligprojekter, pionersamfund og naturlandskaber. Sociale boliger, som superkarréer, lægges ud i store geometrier, der uhindret udspændes over Refshaleøens anlægsstrukturer og sammenhænge. Ud over vandområder, bassiner og kajkanter skabes på denne måde nye typer af by. Byfigurerne står i kontrast til de eksisterende ad hoc bygningsanlæg, men indeholder dog en varieret blandet boligmasse, hvor stueetagerne forbeholdes fællesskaber og offentlige funktioner. Tæt-lav-typologier flettes som 'pionersamfund' ind imellem karréerne som en mere tilpasningsdygtig bygningsstruktur, og naturlandskaber formidler overgang mellem de forskellige typologier – også mod de eksisterende bygningsanlæg, der forbliver rimeligt intakte. Mere spekulative indgangsvinkler skaber højhuse, der rejser sig i Refshaleøens indre kvarterer, og lave molebebyggelser, der lægges sig ud fra kajkanterne.

Der er tale om et ret så forceret og dogmatisk konkurrenceforslag, med næsten strukturplan-karakter, men forslaget præmieres alligevel for måden hvorpå den radikale tilgang eksemplificerer, hvordan overraskende nye rumlige bystrukturer kan opstå ved at modspille det fabulerende eksisterende med klare kontraster.

Bedømmelsesudvalget har hæftet sig ved de dynamiske sammenstød af forskellige bytopologier, der synes at give interessante forslag til fremtidens blandede by. Man kan dog med rette stille det spørgsmål, hvorfor sociale boligprojekter i megastørrelse – som strider lidt imod tanken om blandet by – skal holdes i superkarréerne, mens de mere eksperimenterende boligtypologier skal reserveres til ejerboliger.

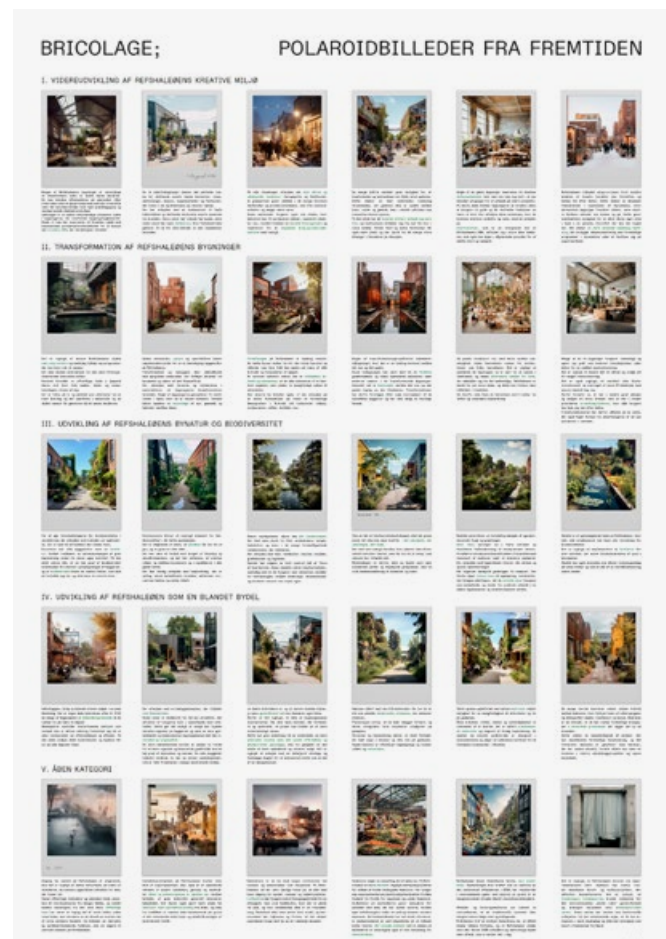

Bricolage – polaroidbilleder fra fremtiden (12.000 kr.)

'Bricolage – polaroidbilleder fra fremtiden' er en samling af 'drømmende' billeder med en kort tilhørende tekst, der beskriver små og store fremtidsvisioner/ideer inden for alle konkurrencens temaer, og som rummer mange fine, små betragtninger.

Forslaget peger f.eks. på at bruge kantzoner til at skabe liv i gaderum og mellemrum i mødet mellem forskellige boligtyper og åbne værksteder. Der peges også på, at Copenhagen Contemporary kan indtage rummet mellem husene, og at der er et potentiale for udvikling af institutioner i de eksisterende, højloftede bygninger. En anden idé handler om, at man skal arbejde med en bystruktur med både små og store enheder, der tilsammen kan danne et mere labyrintisk netværk af stræder, smutveje og baggårde, der kan fremme naboskab, give oplevelser og læfyldte kroge og rum. Samlet set er ideerne af forskellig relevans og kvalitet.

Forslaget er udpeget til præmiering, fordi det er grafisk flot formidlet, har en god fornemmelse for det refshaleøske i den lille skala og fortæller en historie om, at vi kan forestille os alt muligt i den fremtidige udvikling af Refshaleøen. På den måde er forslaget inspirerende og appellerer til, at vi drømmer videre.

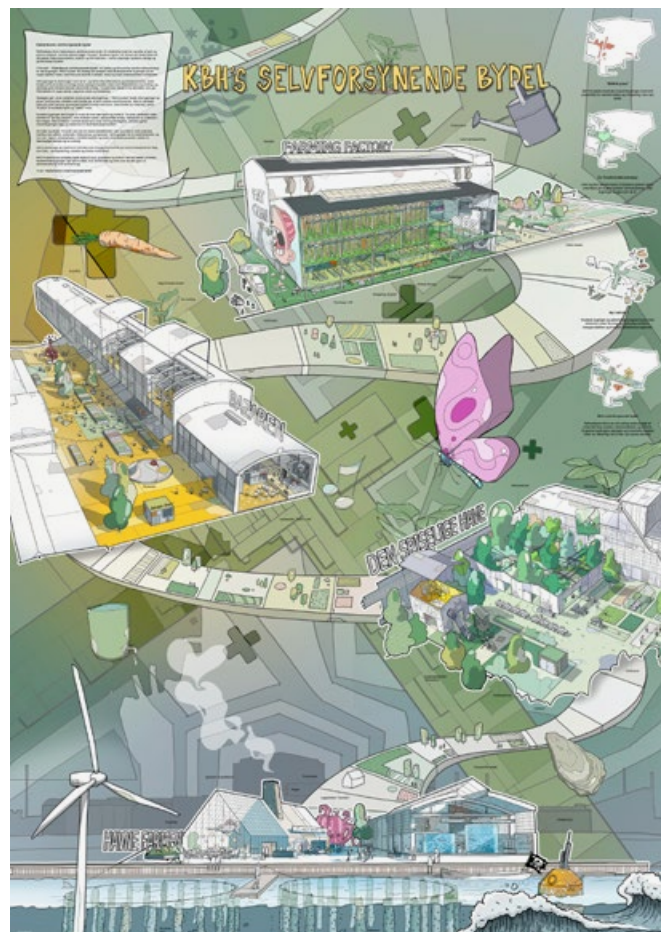

KBH's selvforsynende bydel (12.000 kr.)

Refshaleøens store B&W-bygningskryds har inspireret forslagsstilleren til at transformere de store sektionshaller til den nye bydels grønne selvforsynende hjerte, hvori en fødevareproduktion kan foregå. De store haller aktiveres hermed og de skal genbruges som de er, uisolerede og rå, så ideen også bliver økonomisk rentabel.

Forslaget præmieres for sin meget tydelige idé og den klare tanke, der er illustrativt og forbilledligt formidlet. Fabulerende og uforpligtende skitser viser forslaget et genbrug, der er umiddelbart appellerende, men også i sin friskhed giver en god ide til genanvendelse af de store hallers volumener. Man tænker straks på de europæiske storbyers store markeder og fødevare gallerier.

Forslaget vil sikkert forudsætte en understøtning af omkringliggende bystrukturer for at give mening, og den videre realisering og realisme er ikke udfordret, men det er en interessant idé at arbejde med madproduktion i byen.

**Refshaleøens Ejendomsselskab
og By & Havn**
Januar 2024

Tekst:
Bedømmelsesudvalg og faglige rådgivere

Foto:
Janus Engel

Grafisk tilrettelæggelse:
Rasmus Koch Studio

Tryk:
Backhausen

BY&HAVN

